

“

”

لیکوادان

عبدالجبار سحل
توراج خاکسار

پُسرو لمبو
کېنېي قرار
سىكە او كۈرم

Ketabton.com

خپۇونىي: سىيد كەمپۇزىنگ سىنتر تۈپى

په سرو لمبو کبني قرار خنگه اوکرم

مصنف : توراج خاکسار

د کتاب ټول حقوقه د مصنف په حق کښې خوندي دي

په سرو لمبو کښې قرار خنګه او کرم	د کتاب نوم :
توراج خاکسار، عبدالجبار سهل	لیکوالان :
قاسم ساګر	کمپوزر :
سېف الاحد عاجز	کره کتنه :
200	شمېره :
300 روپى	بېعه :
ء 2023	چاپ کال :
سید کمپوزنگ سنتر توبې (0315-9887887)	چاپ ئام :

ترون

د خپل ماما عبدالحنان روان صبب په نوم چې
زما ادبی روزنه ئې ڏېره په پښتنه مينه کړي ۵۵.

خپلې خبرې

ملګرو شعر و شاعري زما په خټه کښې اغږلے شوي ۵۵ -
 زما نیکه سېد کرم اخون د خپل وخت منلے شوئه شاعر
 وه . زما محترم پلار هم شاعري کوله . زما ماما
 عبدالحنان اخون د اتمان ګدون په شاعرانو کښې یو
 پېژندلے نوم وه . زه هم نزدي د پینځه خلوپښتو کالو
 راهسي شاعري کوم . د ټوپي مشهور اولسي شاعر
 جمشيد استاذ سره مې ډېر نزدي تعلق پاتې شوئه ده .
 د شعر و ادب په وجه مې د اتمان ګدون بخت شپږ اسیر ،
 فقير خطاب ملنگ ، امير بشر طوفان او خدائې بخنلي
 شوکت علي سجاد سره دوستانه تعلقات وو او په دې
 اتمان ګدون به مې هم ادبی هله څلې کولي . د شعر و
 شاعري سره مې تعلق ډېر زور ده خو قلم مې نه وه ،
 تعلیم مې نه ده کړئ نو که غزل مې جوړ کړئ ده که
 چاربېته او که لوبه نو ليکلي مې نه ده . او نه زما كتاب
 چاپ کولو ته نيت وه خو د ډېر محترم مشر عبدالجبار
 سهل صېب مينې مجبور کرم چې د عبدالجبار للا سره
 په ګډه كتاب چاپ کرم . دې كتاب کښې چې زما خومره
 کلامونه دي د خپلې حافظې په مدد ليکلے شوي دي

زيات کلامونه اوس ماته ياد نئه دي. خو چې خومره غزلي
 ، چاربېتې ، لوبي راته يادې شوي دي نو دي کتاب کښې
 مې پښتون قام او پښتو ادب ته ډالي کري دي . زما
 شاعري بنهه ده ، بدہ ده دا په لوتونکو پرېږدم . زهه د خپل
 مهربان مشر عبدالجبار للا هم ډېره مننه کوم . چې زهه ئې
 خپلو کلامونو چاپ کولو ته وه خولم . د ګران او وتلي
 شاعر سېف الاحد عاجز هم ډېره مننه کوم چې زما د ماتې
 ګوډې شاعري پروف ريدنگ ئې اوکرو . د څلمي ليکوال
 قاسم ساګر هم مننه کوم چې په ډېره مينه ئې د کمپوزنگ
 ذمه واري واختسته . د بخت شپر اسيير صېب ، ملنگ جان
 مندن صېب ، سېف الاحد عاجز صېب او قاسم ساګر
 صېب په دلو دلو مننه چې زما په شاعري ئې ليکونه
 اوکړل . د علي زر خان علي صېب هم ډېره مننه کوم چې
 ددي کتاب په چاپ کولو کښې ئې قدم په قدم زما مرسته
 اوکره . او بالخصوص د سيد اسد شاه صېب (باچا جي)
 په دلو دلو مننه چې زمونگ کتاب له ئې ډير بنائسته
 تائيل جوړ کرو .

توراج خاکسار

خپل کور، ټوبې

15-11-2023

”د سپېخلي فکر سختن“

پښتو زبه پئه دې حواله بختوره زبه ده چې سره ددي چې نه خوئې ملکي چارواکي (حکومتی حلقي) خه سرپرستي کوي او نه ئې خپل شته من خلق خه خيال ساتي که زه دا ووایم نو شاید چې غلطه به نه وي چې پښتنه همبشه په پردو زبو وييار کوي . او خپلې مورنۍ زې ته سپک گوري . حالانکې د قومونو په ثقافتی اجزاء کبپی د زې ہ بر لويې اهمیت دے . د زې په شته من والي قومونه شته کېږي . او د زې په ورکېدو قومونه ورکېږي . په دوېم نړبوال جنګ کبپی چې کله امریکې په جاپان حمله او کړه نو د چاپان بادشاہ ورته ووې چې زما د قوم نه خپله زبه مه شوکوئ يعني په دوي پرديز زبه مه مسلط کوي . دېږي زې حکه د منځه لارې ختمې شوي چې حکومتی چارواکو ئې سرپرستي نه کوله او خپلو خلقو ته ئې په وئيلو ځان سپک بنکار بدلو . د نن نه پينځويشت دېرش کاله اګاهو چې تچ موبائل د هر چا لاسو ته نه وہ رارسېدلې . کاغذ هم ارزان وہ په کتابت (خبر اوس خو کمپوزنګ دے) په تائیل او د کتابونو په ګندلو (بائندنګ) هم دېره خرچه نه راتله . په هر کال کبپی به

اتیاؤ نه تر سلو پوري کتابونه چاپ کېدل . زه چې وايم پښتو بختوره زبه ده نو ددي دومره ستونزو او مشکلاتو باوجود په کال کبپی دېرسو نه خلوبښتو پوري کتابونه د نظم ، نشر ، تاريخ چاپ کېږي .

نن چې زه په کوم کتاب لیک کؤم . دا کتاب د بناغلي توراج (چې خاکسار ئې تخلص ده) نظميه شاعري ده . د توراج چې خنگه تخلص ده داسي پکبپی خاکساري هم ده یو ډېرسو بدل ساده سوده انسان ده اکثر په محفل کبپی چُپ ناست وي خو چې خوک ورته فرمائش اوکري چې خه ووايه نو هاغه ملغاري ئې د خلې نه دورېږي چې د ډېرسو خلقو سوچ هم ورته نه رسی او داسي به ولې نه وي . د هغه روزنه پالنه په ادبی ماحول کبپی شوې ده . د توراج خاکسار پلار نیکه په هشتتغیر کبپی د چارسدې تحصیل تنگی ګنده هیري نومي کلي او سېدونکه وه . توراج خاکسار هم په دغه کلي کبپی په نورلس سوه شپږ پنځوسم کال د اپړل د میاشتې په خلورمه نېته د اروابناد محمد للا په کور کبپی سترګې غړولي دي . د هاغه هشتتغیر ده د کوم په باره کبپی چې علي خان بابا پخوا وئيلي وو :

هشتندگر شو کان د زلفو د لبرو
ئکه نشته په دا ملک د کان د مبنکو

هشتندگر د شروع نه د ازادي علمبردار او د غلامي نه د
نفرت کونکيو تاقوبې پاتې شوئے دے . په دې خاوره
 حاجي صېب د ترنګزو، اروابناد فضل واحد او د ازادي
لوئې مبارز رئيس الاحرار خان عبدالغفار خان چې په
باچا خان يادېدہ او داسي نور ډېر خدائی خدمتگار تېر
شوې دي . د هشتندگر په حواله دا مشهور مثل به شاید
چې هر چا اور بدلې وي . که هشتندگر خورې نا خو بد پري
مهه وايه . بناغلي خاکسار په دغه خاوره کښې خړپوسې
کړي دي او خوک چې په کومه خاوره کښې خړپوسې
اوکړي د هغه په مزاج کښې د هغې خاورې اثرات ضرور
وي . توراج خاکسار چې په دې ننګيالي خاوره کښې
او زېږيدہ نو د ژوند لس کاله ئې په دغه خاوره تېر کړل .
خو دې ته به خهه د حالاتو جبر و وايو او خهه به دا و وايو چې
د او بو دانو نصبيه به ئې دلته شوې وه توراج خاکسار
صېب د یولسو کالو وءا چې په کال نور لس سوه شپږ

شپېتم د ستمبر میاشتې په پینځلسمه نېټه ئې توپې ته کډه راوره . د خپلو بنې خويونو د هر چا سره د علېک سلېک او په غم بنسادی کښې د ګډون په سوب ددي ځائے د خلقو زړونه داسي خپل کړل چې نن خوک هم دا نه ګني چې ګني دوي بل ځائے نه راغلي دي . ددوی هره غم بنسادی د مقامي خلقو د غم بنسادی نه درنه وي .

توراج خاکسار صېب په کال نورلس اویا کښې شاعري شروع کړه . بې تعليمه دے خو کوم خداداد صلاحیتونه چې دې انسان ته خدائئ ورکړي دي ډېر تعليم یافته ورته حق حېران دي . ماليکلې دې چې دده روزنه پالنه په ادبې ماحول کښې شوې ده نو هغه داسي چې ددوی نیکه اروابناد سید کرم اخون لکه د امانت مالیار ، نوره دین اخون ، امان ګجراتي ، احمد دین طالب ، او داسي نورو ډېرو شاعرانو په شان یو ډېر بنې شاعر تېر شوې دے . د شاعري په هر صنف ورته عبور حاصل وه . خو د چاربېتي ډېر ماھروه . دغسي ددوی پلار اروابناد محمد للا خو شاعر نه وه ولې ادب ذوقه ډېر وه په شعر

پوهېدونکه انسان وہ ډېر زاره مجلسیان او شاعران به ئې ليدو ته راتلل . دغسې ددوی ماما عبدالحنان اخون چې وروستو ئې بیا روان تخلص خپل کړے وہ مجلس به ئې هم کوہ او د اولسي شاعري ډېر نښه استاذ وہ هغوي ته هم په چاربېته ډېر مهارت حاصل وہ . توراج خاکسار هم ددوی په قدم قدم اينسوده دے . خو خاکسار صېب د چاربېتې سره غزل هم نښه ليکي . هغوي د اروابناد جمشېد استاذ د توپې ، نادر خان بزمي ، ملنګ جان مندن ، او نورو ډېرو بنو بنو شاعرانو سره ناسته پاسته کړي ده . خاص کر جمشېد استاذ خو پري ډېر زيات مئين وہ هغه به د خاکسار صېب ليدو د پاره اکثر ددوی گانۍ ته تلو . واپسی کښې به خاکسار صېب جمشېد استاذ سره د بدړګې په طور تر توپې بازاره راتلو . دغسې اروابناد نادر خان بزمي سره ئې ډېر عقیدت وہ پښتو پکښې دو مره وہ چې کله ئې د جنازې د موئح د پاره ئې د جنازې کټ د توپې عيدګاه ته یورو نو هغه کټ چې کومو خلورو کسانو نیولر وہ چې پکښې دو د هغه ځامن ساجد او شاهد او درېم د خاکسار صېب ماما

اروابناد عبدالحنان روان او خلورم خاکسار صېب په
 خپله وءد دغه لویو هستو سره د ناستې پاستې په وجه د
 هغه په شاعری کښې یو زبردست زړه رابنکون پېدا شه
 هم دغه وجه ده چې په مشاعره کښې خاکسار صېب کلام
 وائی نو بې اختياره د سامعینو د خلو نه بیا ووایه د بیا
 ووایه نعرې خېژري - هوبنیماران وائی چې د هر محفل خپل
 خپل تاثیر وي - د مثال په توګه د خاکسار صېب د یو خو
 کلامونو نه یو یو بېت راخلم - خوشحال بابا وائی :

که اسمان دې د زمری په خلئه کښې ورکړي
 د زمری په خلئه کښې مه پرېږده همت

توراج خاکسار صېب هم دغه خبره په یو بل ډېر بسکلې
 انداز کښې کوي هغه وائی :

مثال د هغه چا قائم شي چې همت نه بائيلې
 د کار سړے چې همت او بائيلې د کاره اوخي

پښتنه ټولنه کښې پېغور ډپر بد شے د مه ۰ د پېغور په
وجه ډپر کورونه وران شي ؛ مرگ ژوبله پکښې اوشي ؛
تول خلق در په در شي ؛ د ملکه ورک شي خاکسار صېب
دغه منظر کشي په خپلو شعرونو کښې داسي کوي :

خوب وي کلې کور خود پېغور په وجه پاتې شي
ئان پښتائه وژني د پښتو او د پېغور په سر

څوک وائي د ځوانۍ عمر د ناداني وي او څوک وائي د
ديوانۍ وي هم دغه وجه ده چې په ځوانۍ کښې د چانه
هر څومره معیوب کار اوشي خلق وائي نه پوهېږي خو
چې عمر په شا شي او چا نه څه غلطې اوشي نو هر څوک
ورته وائي دې عمر ته دې اوګوره او دې کار ته دې
اوګوره . خاکسار صېب د اخبره څه په دې ډول کوي :

ناداني په څلمیتوب کښې څه عېب نه ده
بد هغه وي چې نادان شي په پیرۍ کښې

نن داسې وخت دے چې د چا نه د حیا طمع نه شې کولے
 سلو کښې یو کس به داسې وي چې هغوي به پئ حیا او
 بې حیایي پوهېږي -نوره هغه خبره ده چې سدهوم ته شين
 ده .دحیا ، غېرت، پښتو صرف نومونه پاتې دی ځکه
 خو خاکسار صېب پئ واز کومې دا وائي:

لاره پښتو لاره د حیا وختونه ختم شو
 هېر کړو او سنو خلقو غېرت پئ ټوقو ټوقو کښې

(بخت شېر اسیر توپې)

پلار په نیکه تحلیق کاراود هغه شعری

مجموعه

زما خیال د مه چه زیات لیک د توراج په ذات او کرم حکه
 چې کتاب ئې خو ستاسو مخې ته خور د مه. او هم تاسو
 ئې فېصله کولې شئ. چې خاکسار صېب بنه شاعري کړې
 ده او که نه؟ توراج خاکسار صېب ته دا خداد صلاحیت د
 خپل پلار محمد للا خدائے بخنبلی نه او بیا د هغوي د
 نیکه سید کرم اخون نه په میراث کښې پاتې راروان د مه.

نیکه ئې هم یو ډېر نوموره شاعر وہ. او د خپلې خواو
 شا علاقې نه به تقریباً په نیمه پښتونخواه کښې ئې
 شهرت لرلو. هغه وخت چې دا فن په پېسو نه خرسې دو
 شوقيه او ميراثي وپناوال ئې بلها شاگردان وو. د هغوي
 وپنا به ئې يادوله او د پښتو د موسيقى محفلونه به ئې
 بنائسته کول لا تر دې دمه ئې بعضې خلقو ته چاربېتې
 يادې وي. هغه وخت د چاربېتې مئینان ډېر وو. د نیکه
 نه وروستو والد صېب محمد للا هم لړه خو خوره شاعري
 کړې وه. خو هر چاته ئې پته نه وه حکه چې حان ئې شاعر

نه وه نسکاره کړے - البتہ د موسیقی محفلوونه به ئې خوبن
 وو - د خپل پلار نه علاوه ورته د نورو بنو بنو شاعرانو
 لکه نوره دین استاذ ، احمد دین طالب ، امانت اخون ،
 صاحبزاده غلام قادر و پناگانې ورته یادې وي .

لکه د پلار توراج خاکسار هم ډېره زمانه ځان پت
 او ساتلو - ددوی د مور ورور د توراج ماما عبدالحنان
 روان (چې وړومې تخلص ئې اخون وه) چې ډېر لوئې د
 نامې جامې شاعر او ډېربنې عالم هم وه - او مونږ سره به د
 مشاعرو په محفلوونو کښې شاملېدو - نو د هغوي په
 وساطت مونږ ته د توراج د شاعری او کمال پته او لېبده .
 او بیا به مونږ ورو ورو چېړو - اخر دا چې عبدالحنان
 روان صېب الله ته خورې شو - نو توراج خاکسار صېب ئې
 مونږ ته ملګرتیا کښې پرېښودو - چې د اتمان ګدون
 لیکوال ملګري سرکرده غړے شو - خاکسار صېب ته د
 مور یعنی ماما خېلې د طرفه هم شاعري په میراث کښې
 پاتې شو - توراج خاکسار نبئه دروند زمیندار دې چې
 ورته ګوري نو ساده باده فقیر طبع انسان دې ځان ته خه

وائی نه. ٿکه چې مدرسه او کتاب ئې پئ سترگو نه دی لیدلي. خو کئ محفل ئې درسره جوړ شو نو بیا به منې چې توراج هم دا توراج دے خپله قدر مند دے هر چاته د قدر پئ سترگه گوري ما لا تراوسه دومره حیاناک انسان نه دے لیدلے. مېلمه دوست دے خپل او پردي ته درناوے ورکوي. او وائی چې ما چري هم د مېلمه يا د مېلمنو دپاره کور کبپی د روتی نه دی وئيلي چې ماسره مېلمه يا مېلمانه دی. خو چې خه تیاره وي هغه د يار دپاره وي.

پئ اولس دوستي غم بنادي کبپی دومره تېز دے. چې لا به درته خپل خپلوان ورور عزيز نه وي رارسپدلي او دا سره به درته حاضر وي خو د خانانو نوابانو سره ئې قطعي نه لبې. چې يار دوست ئې خومره غريب وي نو دده زرهه ته قریب وي. توراج خاکسار صېب پئ خپله د خپل وطن هشتنيغر نه د بئه شته من کور فرد دے. اوس دا د الله وبش دے چې پېدا شو مے پئ هشتنيغر کبپی دے او روزي ئې ورله پئ توپې کبپی ايښې ده. چې زمونږ دپاره

دا د اللہ یو انعام دے . دلته ئی هم پئ سریتوب کبپی خئے
کمر نئے دے را غلے . خلور شپر مزدوران ئی هر وخت د
مخی اورپی را اورپی . خو پئ لیدو به ئی دا فرق اونئے کرے
شپی چپی مزدور کوم یو دے او مالک کوم یو .

خاکسار واقعی چپی خاکسار دے حکمہ ڈپر حیرک انسان
دے چپی د وختونو تودپی سرپی پرپی ڈپرپی تپرپی شوی دی .
پئ هر رنگہ محفل کبپی خپل رول لو بولے شی نالوستے
دے خو ددین د علومو نه زیات واقف دے . پئ هرہ
موضوع چپی ورسره خبرپی کوپی نو خامخا به ئی جواب
کبپی ژورتیا محسوسوپی د دینی تولو احکامو پابند
دے عمر به ئی تقریباً 67 کاله وي . خبره رانه او بڈپرپی او
اور بدہ شوہ . کئہ ڈپرپی نئے وي چپی یو دوہ خبرپی پئ مخکبپی
پروت کتاب هم او شی .

د خاکسار صبب د کتاب چاپ کول گران کار حکمہ وہ .
چپی هغوي کلام لیکلے چرتہ بیخی نئے وہ . چپی خئے وو هغه
هغوي سره سینه کبپی محفوظ وو . بیبا به هغئه ته خپل
کلام غزل ، نظم ، رباعی چاربپتہ چرتہ د موقعی پئ

مناسبت یاد بدله . یو یو کلام دپاره سوچ کول ؛ بیا
لیکونکه پېدا کول ؛ هغه ته لوستل او بیا لیکل ډپر
مشکل کار وہ . خو ځه ملګرو له دې الله پاک ډپر خبر په
جولو کښې واچوی . چې ځان ئې ورسه اوکړوہ . او دا
دومره شعرونه ئې ترې نه خوندي کړل . د خاکسار صېب
سینه خو ددې نه د بنو او زیاتو شعرونو نه ډکه ده خو د
لیک مسئله ده چې کله هغه ته رایاد شي نو لیکونکه نه
وی چې لیکونکه وي نو یاد پېږي نه .

د خاکسار صېب کلام خو ستاسو د وړاندې پروت دے
که زه ئې ډپر تعريف اوکرم نو کم دے او که اوئې نه کرم
نو نه ګز لري او نه مېدان . د چا خبره نمر په ګوته نه پټېږي
. خاکسار صېب چې خه تخلیق کوي نو یو مضبوط بنیاد
ئې خامخا وي نو مضبوط کار خو بې کړاوه کېږي نه ګښې
شعرونه خو هر وخت جوړوله شي . د هغوي خوندي
اشعار ددې مجموعې چې نوم ئې ”په سرو لمبو کښې
قرار خنګه اوکرم“ بله د عترت نه ډک نصیحت اموز
اشعار پکښې موجود دي . او بیا دا چې د هغوي هر شعر

انتخاب هم دے . رومانی ليک ساده باده د چاپېرچل د
مثالونو نه ډک دے . چې د عام تخلیق کار په خوا خاطر
کښې هم نه رائحي .

زمیندار سړے دے دکار او بې کاره بوټه هېږښه پېژني
هغه ئې په خپلو شعرونو کښې په داسي ترتیب پېړلي دي
· چې سړے ورته حق دق حېران پاتې شي بله لویه خبره دا
د چې خاکسار صېب حق پرست ، حق ګو او حق شناس
شاعر دے . چې کومې ګډې وډې خبرې په معاشره یا په
دین کښې داخلې شوې دي . د سوچ نه بالا تر هغې په
موجوده ما حول کښې یو مقام هم موندلے دے د هغې تور
ئې په هېږسكنکلي انداز کښې کړے دے .
لکه چې وائي !

لیل او نهار شمس او قمر کښې تبدیلی نه رائحي
دریاب به خنگه موج کمئ د ګلندر په خوبنې

ما وې خاکسار صېب د خپل چاپېرچل نه څیزونه خپلو
شعرونو کښې د بنائیست د پاره ځایوی .

بېرە د دېوال نئه شي او رنډه دال توره نئه شي
تىال شە د گۈنگ پە سر هوا بە درنە جوړه شي

حسن شە نغمه شە شين ورخار مە شە د بام پە سر
رحم پە توراج او کړه دوا بە درنە جوړه شي

يا دا چې!

اورى پېرى حجر چې پە شجر کښې ثمر اولگىي
شندە چې شي انگور د دېوالونو پە سر پېتىي شي

بله د مزې خبره دا ده چې خاکسار صېب د چاربېتى
ازمائىلە شاعر د مە پە زړو او نوؤ طرزونو ئى اشنا او نا
اشنا د پېرى چاربېتى جوړې كري دي .

چې پە دې كتاب کښې صرف نمونې شته . د خپل كلى پە
يو نظم کښې ئى د كلى نقشه ڏېرە پە بنائىسته ڏول جوړه
کړې ده . يو دوه بندونه ترې د پېژندگلو د پاره راخلم .

علی خان دلته زېړېدلې ، زمونږ نیکونو به وې
دې قبرستان کښې شته د مې خلې ، کوي پرې خلق دعوې

په گوته نمر کله پتېږي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

د هشتنيغ بره حصه ده ، د ګندېږي اړخونه
هم ئې تاريخ هره کوهه ده ، تېر پرې بلها مخونه

قومونه ډېر پکښې او سېږي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

نوري خبرې په قرآن کښې مزه کوي . خود توراج خاکسار
صېب دا کتاب نصيحت آموز هم او د مينې ، ورورولی
او د اخلاص پېغام هم د مې . دا لې کلامونه مې د هغوي د
شاعري نه د نمونه خروار په حېث راخستي دي . او د
لوستونکو په وړاندې مې اينسي دي . نور د لوستونکو
خوبنې چې هغوي خاکسار صېب د کوم مقام جو ګه ګني .

په ڏبر درناوي

ملنگ جان مندن

سرپرست اعلیٰ "اتمان گدون ليکوال ملکري"

١٤٤٠ ربیع الثاني

بمطابق 16 نومبر 2023

”د توراج خاکسار شاعری ته یونظر“

اولسيي ادب چې د یوې ټولني د ګلتور، تاريخ، تهذيب او تمدن په اصلې بنه کښې د بسکاره کؤلو د پاره د یوې هېنداري چېشت لري. دغه اولسيي ادب د ليکلي ادب نه ډېر وراندي د پېړو پېړيو راهسي په زمانه د یوې زمانې نه بلې زمانې ته انتقالېږي خو زما په خيال دا زمانه په اولسيي ادب کښې د تخليق وروستي پېړي ده څکه چې اولسيي تخليق کار د تعليم او مطالعې پرته په خداداد صلاحيت سره د خپل تخليري قوت په اساس یو داسي سوچه تخليق د اولس مخې ته راؤړي کوم چې په ټولنيز ژوند کښې د هغه د ژوري مشاهدي او د ګلونو ګلونو د تجربې نچور وي او زما نه ده خيال چې په دې جديد دور کښې لئه دې نه وروستو څوک تخليق کار ناخوانده پاتې شي او بغېر د مطالعې خپلو جذباتو او احساساتو له د شعر ژبه ورکړي هم دا وجهه ده چې زه خپل ځان ډېر خوش بخته ګنیم چې په یو داسي دور کښې د ژوند ورځې شپې سبا کوم چې هم راته د ليکونکي ادبې

مشرانو او هم راته د اولسي ادبی مشرانو په صحبت کښې د ناستې ولاړې زمينه برابر ده په دغه ادبی مشرانو کښې یو نوم د ډپر ګران مشر اولسي شاعر توراج خاکسار کاکا هم ده د چا د شعر ژبه چې خوبه، اسانه او روانه ده خنګه چې توراج کاکا یو اېغ نېغ زميدار سره ده هم دغسې ئې شعر هم اېغ نېغ، ساده سُوده مګر اغیزناک دد توراج کاکا شعري مجموعه په دوه برخو مشتمله ده په اوله برخه کښې غزلې دی او په دو پمه برخه کښې چاربېتې - زه اکثر ملګرو ته دا خبره کوئ چې زما د پاره صنف هېڅ معنۍ نه لري بلکې زما د توجو مرکز همېشه فن او موضوع وي او س که موټبود پښتو عروضي نظام په نظر کښې ونيسو او د کاکا د کلامونو تنقیدي جاچ واخلو نو په بعضې ځایونو کښې د سيمه ايزې لهجي په وجه فني کمزوري لري خو چونکه اولسي شاعر د دغه رقم عروضي نظام د اصولو نه مبرآ وي نو دغه د لهجي په وجه که چرته سېلاپ کم يا زيات وي نو فني کمزوري نه ده بلکې د لهجي هاغه سوچه واله ده کوم چې د توراج کاکا په چاپېر چل کښې مېشتة خلق کاروی

نو لهدا په دې نقطه مونږ نیوکه نه شو کولې او پاتې شوه موضوع نو په دې کتاب کښې د توراج کاکا د هر کلام موضوع (خواه که هغه د ګل ده او که د بلبل ده، د دوران ده او که د جانان ده) په عقیدوي روایاو او ټولنیز اقدارو دasicې رنګ ده چې لوستونکي دasicې محسوسیبې لکه چې د هغه د زړه خبرې ئې د شعر په چوکات کښې رابندي کړې وي توراج کاکا د سرترا پایه د پښتو، پت او پښتون ولې یو ژوندی نمونه ده ددې اندازه مونږ ته د هغه د عملی ژوند نه علاوه د هغه د شعرونو نه هم کېږي

شعر د اشارو ژبه ده او د غه اشارو د پاره تخلیق کار ته اکثر وختونو کښې د تراکیبو، روزمره، متلونو او محاورو ضرورت را پېښېږي خو دغه ټول لوازمات د شعر په لنډه تنګ چوکات کښې په یو دasicې منفرد انداز رابنڊول چې خبره مبهمه پاتې نه شي او لوستونکي ته په وړومبې نظر د تخلیق کار مطلب او مقصد په ډاګه شي دا ډېر لوړه هنر غواړي او د دغې هنر مظاهر توراج کاکا په هر دوېم، درېم کلام کښې دو مره په بنکلې انداز تکرار کړې ده چې سړے ورته ګوته په خلله پاتې شي مختصر دا چې د نړۍ په هر ګونت کښې چې

کوم قامونه ژوند کوي نو هر قام خپل دود او دستور لري او ژوند ته د خپلې ئانګړې زاویې نه گوري دغه وجهه ده چې د هر قام په اولسي ادب کښې د هغې قام عقیدوي، سیاسي، فرهنگي، ټکنولي تاریخي او اولسي ژوند ته د هغوي نظر لوستونکي ته په ډاګه کېږي که چري مونږ غواړو چې د یو مخصوص قام په اړه پاخه او ټکنولي معلومات ترلاسه کړو نو باید چې د هغوي اولسي ادب ولولو.

دغسې د توراج کاکا تخلیقات هم د خپلې مخصوص جغرافيې دنه د تخیل په نيلي سور هاغه شهسوار دے چې نئه د خپلې ټولنې د مذهبی روایاتونه لاس په سر شوې دے او نئې د خپلو ټکنولي او فرهنگي اقدارو د مصلحت نه کار اخسته دے او د سيمه ايز ژوند د دود دستور، سیاست، ثقافت او فطرت داسي ترجماني ئې کېږي ده چې د کاني کربنې دی

سېف الاحد عاجز
سبنۍ نائب صدر
“اتمان ګدون ليکوال ملګري”

نظم

خپل عمل سره کړه برابر قرآن سره
رابطه دې ختموه شیطان سره

مال دولت متکبره کړي کوب ګرځې
وې پېشې به دې یو حل سبحان سره

د دنیا په تاوان ګټه د اخر شي
حان بلد کړه د دنیا تاوان سره

کوم حساب چې په محشر درسره کېږي
نن هغه حساب کوه د حان سره

په توبه ابو سفیان د الله دوست شو
د دنیا نه شو رخصت ایمان سره

همېشه استغفار وايه توراجه له
خزانې د رحم شته رحمان سره

غزل

په لاروي گمان د غېږ د جانان خه له کوي
د وخت نا اهلو ته د مينې بيان خه له کوي

د دنگو غرونو په سر تنګې لاري خامخا وي
ته پري د بسار د سړکونو گمان خه له کوي

چې نه ئې زرګر جوروي نه چرته په کلي کښې شته
او سنو پېغلو ته صفت د پېزوان خه له کوي

د عبرت نخبنه او تاريخ شه د راتلونکي نسل
لکه د چرګ په دبوالونو اذان خه له کوي

بس دو مره بس د چې پري سر د نمر نه سوروي ته شي
چې خاورې کېږي په کفن مې تاوان خه له کوي

هسي او بهه په ډانګ و هل دي خه تري نه جورېږي
په تېر ساعت پسي **توراجه** ارمان خه له کوي

غزل

باد د پسرلي
اولگبد بهار د
هر بلبل د گل پءا

پرخه د سبا د
ورخ شوه د خوبانو د
اولگبد دربار

پاسه که دیدن کوي گودر ته ئه
نمر د کنداوگي پءا چnar اولگبد

دشتو کبنيٰ شينكي خانگي خوري کوي
سر پري د شپونكى د گوار اولگبد

نن چي يار رقله يمه بې گناه
دا پءا ما نظر که ازار اولگبد

راغل کشميري طوطيان لپي
بيا زمونبر د گلبي جوار اولگبد

ووایئ همزولو دا به خه کيوي
اور پءا يارانه د خاکسار اولگبد

غزل

چغه د حسرت نه شي زرا به درنه جوره شي
کرکه د چا مه کوه جفا به درنه جوره شي

غز د ادپري شه که مبوه نه کري نو گور که ئان
ژبه د منصور نه شي سزا به درنه جوره شي

ببره د چېران نه شي او رنه دال توره^{*} نه شي
تال شه د گړنګ په سر هوا به درنه جوره شي

توره زنه ، شنه خالونه ، توله مينه مينه شه
پانه د تاريخ به شي لپلا به درنه جوره شي

زېړه د اختر شه شپه د قدر شه تېږډه مه
پرخه په ګلونو شه مُسکا به درنه جوره شي

^{*} دال توره د یو بوټي نوم دے چې حکيمان ئې په دوايی کښې استعمالوي.

[†] دا لفظ په اصل کښې انډے دے خود قافیې د مجبوري له وجي مو انډي کړو.

حسن شه نغمه شه شين ورخاره شه د بام په سر
رحم په **توراج** اوکره دعا به درنه جوره شي

غزل

خنگه چې سیورے بدلوی مقام د نمر په خوبنې
د اسې مئین هم بدلوی پل د دلبر په خوبنې

محمد باشا ایاز غلام وہ دا جدا خبره
کنی باشا کله چلیری د نوکر په خوبنې

لیل النهار ، شمس و قمر کښې تبدیلی نه رائي
دریاب به خنگه موج کمئ د قلندر په خوبنې

دا خو الله دے چې حالاتو کښې بدلون راولي
کنې ايسار به مازیگر وہ د ګودر په خوبنې

هغه د جبل قبدي د مصر باشا خنگه جورېشو
بس فېصلې کېږي د لوئې غني اکبر په خوبنې

مخلوق که خپله فېصله د تقدير کولې شوله
يعقوب راوړه به وہ سترګو له نظر په خوبنې

توراګه خوک چې د الله شي د هغه الله شي
حکه ئې کړي فېصلې دي د عمر په خوبنې

غزل

ڪنگوتان بنڪلوي گند او گلاب نه
بې وقوف غلطی زده کئ او اداب نه

هغه چنه د مكتب به ملا نه شي
چې سندري وائي لولي كتاب نه

د غرض مينه د شوم سري دولت دے
سود ئې خوبش وي دعاگاني ثواب نه

مڪانونه پئ ڪبرو غرونو جورپوري
چا جور ڪري لا پئ سر د حباب نه

ته پري هغسي گمان د جوانى ڪپې
پئ توراج پيري رادرومي شباب نه

غزل

د لوپتې پلؤ ئې سوال کړي د وېختو خوکو ته
نوره مې مه نزدې کوه د سرو لمبو خوکو ته

د کلې کور په غېړو کښې خوب کړي باشعوره خلق
خوک چې باغی شي هغه وڅېږي د غرو خوکو ته

اشنا وعده اوکړي اقرار اوکړي بیا هم نه رائحي
اوښکې بغېر د وعدې راشي د بنو خوکو ته

خوبان تري تور اوربل له سره ګلونه اوشوکوي
لبونی سره لاسونه اچئ د ازغو خوکو ته

تورې ګورګوري لا د تورو غرو لمنې ساتي
ورخارې اوختل پتو نه د بنګلو خوکو ته

لارې هغه پېغلي د تورو خاورو لاندي شولي
چې به ئې سپیاکې خېژولې د بلو خوکو ته

نن چې **توراچ** په کابو ولې چې په دې مه رائه
سبا ئې مه اچو ګلونه د خزو خوکو ته

غزل

پرخه د سبا د سرو ګلونو په سر پېتې شي
کله کله مینه هم د زړونو په سر پېتې شي

سر نه د مشرك ، د سروې سر بنئه وي تېټيږي نه
داسي زندګي د عملونو په سر پېتې شي

اوري پري حجر چې په شجر کښې ثمر ولگي
شنډه چې شي انگور د دبوالونو په سر پېتې شي

اړو دا متل چې د خزلې Ҳائے ډېران وي بس
خره چې شي مُردار د ډېرانونو په سر پېتې شي

ډېري خلې دعا غواړي لائقې د شفا نه وي
راشي احمقان د محفلونو په سر پېتې شي

مهه چېره خوبان توراجه هر وختې سپرلے نه وي
بعضې لوپتې د اوربلونو په سر پېتې شي

غزل

که ناراض شې د تمام واره جهانه
نه خه جور وي نه به جور شې د خفگانه

ستا کاته هم په بدل هم په احسان دي
زه يربرم لئه بدل او لئه احسانه

په ژوندون کښې چې سکون نه وي زندان وي
خوشحالېږي چې خوک خلاص شي د زندانه

نه چلېږي دا دنيا او نه روزگار ئې
چې زه کرکه کرم له تا او ته زما نه

په هغې دولت به خه خوشحالې او کې
چې دې خلاص کړي لئه حیا او لئه ايمانه

بادشاھان هم فقیرانو ته سلام کړي
فېصلې دې راوريېږي لئه اسمانه

چې اسیاب د پتپدو ورسره نه وي
څه به پت شي په بیدیا کبنيٽي له بارانه

د توراج خاکسار ساده ساده خبرې
ملاوېږي بې پېسو او بې تاوانه

غزل

امن مېرو کښې نشته بnar کښې نشته

امن په کور او په بازار کښې نشته

د جماعت صف کښې غله دی ور کښې غله دی
کومه بلا ده چې په لار کښې نشته

بچو به حق غونبتو د خپله پلاره
د حق خبره اوس په پلار کښې نشته

کاشتکاره شپول راپاخې فصل دي خوري
سکون په لپل او په نهار کښې نشته

په غل توپک ئې اولي شور هم نه کئ
امن مرغو ته په چینار کښې نشته

مولوي صېب لېت شو مقتديان ګورېږي
خېر ده ګناه په انتظار کښې نشته

دو نمبری باندی اوں فخر کېږي
پېسې اور پېنجل کاروبار کبنيٰ نشته

پېسې ئې او ګټلي حج له پري ئې
کرکه پئ زړه د ايماندار کبنيٰ نشته

توراچه ساده ئې غلے کبنيٰ نه
садه سړے هلو پئ شمار کبنيٰ نشته

غزل

زندگي هله بنائيته شي چې خوبه شي
چې ترخه شي لکه ستنه چې کړه شي

هغه ونه که د باغ وي که د سپوري
چې راپرپوئي اخر د اور جوګه شي

چې نه قد نه ئې قامت نه ئې ثمر وي
کوب غوراسکه نه دُرشل نه به برگه شي

اصل اصل وي ربنتيا خبره دا ده
د ربنسمو کپره خنگه به زیگه شي

پېغلې برغ منگي اوږي خائسته پري بنکاري
مناسب نه دي چې بش ئې په اوګه شي

هغه تور چې د تهمت شي په چا پوري
پاکېدل ئې بيا توراچه په جرگه شي

غزل

بُوره مبنیه کله پی کپی بی وندی
خر ورے نہ شي هر گز د او بن اندی[†]

تاجی غوبنی را ورو مپرمنی
صبر او کره حلal نہ دے لا لندی

زور پیزار پئ شان د نوی پیزار نہ شي
کئه هزار خله ئی وینچی یا گندی

شندي ونی نه ثمر کله پربوچی
کئه پئ لخته ئی تمامه ورخ خلدی

کوم عمل چپی خوک زباتی اجر ئی نہ وي
د سکرو د اور نه نہ حی غرغندی

یو مالدار ته خدامے دی او بخنه خوک نہ وئ
کئه پئ قبر ورلہ و دروی جهندي

نہ د مرو سره ژوند کیری
نہ خوک مرہ خبئی پئ سر د برندی

[†] اللفظ پئ اصل کبنيٰ انھے دے خود قافیٰ د مجبوري له وجی مو اندی کرو.

غزل

غل وئ غلا دپاره شپه ده سحر نه
د منزل دپاره لاره ده غر نه

پئ رندو سترگو حنگل ته بسکار له مه ئه
چې پئ سپین میدان دي لگي نظر نه

پئ هغي او بو گمان د درياب مه کره
چې پکښې شگې موندے شي جوهر نه

قرض مال پئ ڈبر هنر وصوليدے شي
دوستانه پئ خوره خله شي پئ شر نه

د هغي عشق او مينې خه مطلب شو
چې مخلوق تري نه خبر وي دلبر نه

زه توراج يمه صادق منافق نه يم
صادقانو له جنت وي سقر نه

غزل

چې خوبه شي ئار شه لعل جوهر د ژې
چې ترخه شي عجيبة خطر د ژې

دغه ژبه د بدن لگه توکره ده
تول وجود لره کافي ضرر د ژې

دوه هاتيان چې جنگ شروع کړي اخر خلاص شي
نه خلاصېږي چې شروع شي شر د ژې

منصور و خېڑوءه خپلې ژې دار ته
چې په دار شو دا ئې وه اثر د ژې

بنه سېمے د هر سېي خوبن وي توراجه
په خلوص پېدا شي سيم و زر د ژې

غزل

ستا په خندا کښې د جفا نخبنه ده
 زما ژرا کښې د وفا نخبنه ده

دا سپک کاته د رسوايې اسياب وي
 کبر غرور خو د ګناه نخبنه ده

په مظلومانو باندي ډلم کول
 د غرقېدو دغه صفا نخبنه ده

د نېکو نېک د بدوي بدھ برخه
 د نېک عمل خومره اعلى نخبنه ده

تئه چې د بل نه غوارې ناز او ادا
 په تا کښې کومه د ادا نخبنه ده

رنځور چې ومومي په شپه کښې قرار
 مخلوقه هاغه د سبا نخبنه ده

توراجه ستا د خلې ساده غزلي
 دا د پښتو هغه پخوا نخبنه ده

غزل

چې کم عقلو سره نن ئې په خندا ناست
ستړګې سرې به ئې سبا له په ژړا ناست

په خوره زمکه کښې ګل نه زرغونېږي
بې وفا ته ئې په طمع د وفا ناست

په ګاونډ چې د کم اصلو شريک نه شي
سرو غرمو ته کئه ئې خبر ده په بېديا ناست

غم ته شا چې د بې ننګو په ډاډ نه کړې
یک تنها به ئې په طمع وار خطډ ناست

چې پردي راوري کور ته ننباسې
يوه ورخ به ئې په خپل قام کښې رسوا ناست

هغه کار په دنيا مه کوه توراځه
ملامته چې په مینځ کښې د دنيا ناست

غزل

تل د يار د لوري تکليفونه دي رائي رائي
يار چې پري خوشحاله وي دردونه دي رائي رائي

مينه کئه اسانه وئے نو هر چا به کؤلے بيا
زه چې مينه کرم پکبني سوچونه دي رائي رائي

نشته دے پرواه زما ، د صبر پهلوان يمه
خبر دے په دلو دلو غمونه دي رائي رائي

كلک شه امې زړګي چې ونه چوې يار جفا کوي
ووايه په جار چې افسوسونه دي رائي رائي

زه لکه يتيم يمه مخلوقه د ژړا عادت
رنګ په رنګ د ظلم دورانونه دي رائي رائي

نوم زما توراج دے په سر تاج د محبت لرم
ګل سره ازغي وي تهمتونه دي رائي رائي

غزل

د يار جهونپېری به په مانۍ د چا بدله نه کرم
حساب به ئې کمه د شاهانو د محله نه کرم

د يار په در کښې شا بربنده په ازغو خملمه
عاشق په خه شوم چې ئې غوره د بخمله نه کرم

زړه مې بھلول دے په لمسون د چا غولېږي کله
صادقه مینه به رسوا چرې پخپله نه کرم

د يار تهمت خو مشدی زما په سر پرته ده
دا مشدی به د رقیب د خپی چپله نه کرم

چې د رقیب لمسه منم پکښې فائده مې خه ده
خان به په زور د ډېرانه د سر خحله نه کرم

که نقادان مې تنقیدونه په اشعارو کوي
خپله زړه جذبه به ورکه د غزله نه کرم

دا زه توراج خه له د يار سره جوره گرځمه
که وخت پوره شو اشنا خلاص به د اجله نه کرم

غزل

اور د محبت مې د زړګي په دنيا بل شولو
حکه مې د مخ رونق په دې دنيا بدل شولو

خیثی اسویلی زما د خلې نه د سلګو په حائے
غم چې د حسین اشنا پرون راسره مل شولو

راغلل دا بې شماره تهمتونه شو په ما دلی
هار لکه د ګلو مې په غاره مکمل شولو

پروت د يار په در کښې شا برښدہ په ازغو یمه
چاته به ازغي نیکاري خو مالره بحمل شولو

زه د يار په عشق کښې د وطن شرلے خوبن یمه
خپر که د مجنون غونډې مې عمر په ځنګل شولو

مومي به مئين زړونه قرار زما په دې غزل
هر یو سوي زړه لره مرهم مې دا غزل شولو

نوم زما توراج دے په رواج د عشق پوهه شوم
سرومال بېلم اشنا ګټم په رب توکل شولو

غزل[‡]

دا حياداري سترگي ستا دي ياره
سرې ناغه داري سترگي ستا دي ياره

تازه تازه کاته اثر لري ستا
زينت حقداري سترگي ستا دي ياره

خندني سترگي دي کري چاته کري
کري ايسارې سترگي ستا دي ياره

قرار زړګه ئې راله که ناقرار
څه دل ازارې سترگي ستا دي ياره

چې قاصد درشي دا رتي ئې خه له
جنگ ته تيارې سترگي ستا دي ياره

راشه ديدن له دي خاکسار راغلې
ډېري يادگاري سترگي ستا دي ياره

پئ دي غزل کبنيٽي شوندي نه لڳي.

غزل

په سپین مخ دې تار په تار کړه زلavan ورو ورو
په یو نیم سلاتی تور کړه چشمان ورو ورو

محبت صرف په سوال کډلر نه شي
په ترتیب پکښې پکار وي تاوان ورو ورو

په لمسون د غمازانو د هوکه نه شي
رژوهه مې د غمجن زړه ارمان ورو ورو

معشوقة د خپل عاشق نه ګیلې نه کړي
خو غماز پکښې پېدا کړي خفگان ورو ورو

بې وقوف ته راز خرگند نه کړي **توراجه**
عاقلانو ته کړه خبر دے بیان ورو ورو

غزل

په دولت چې خوک مئین وي عزت خه کړي?
په عزت چې خوک مئین وي دولت خه کړي?

سود پرست سړے د زیان مېدان له نه ئې
د قارون غونډې د خدائې په رحمت خه کړي?

سخاوت د بنیاګانو عادت نه دے
هندو ئان سیزی په اور خو جنت خه کړي?

محبت د تنگیالو د زړه مصال دے
چې بې ننګه شي هغه محبت خه کړي?

لپونی پښې ابله پښې سرتور سرونه
په خپل غم کښې مبتلا وي راحت خه کړي?

حقیقت بیان کوي توراجه چاته؟
نادانان غواړي مجاز حقیقت خه کړي؟

غزل

زما زړګه د وفا ډک دهه بې وفا دې نه شي
جفا کول بې وفائي عادت زما دې نه شي

زه چې په کوم محفل کبنيٰ یم هلتہ دې مينه وي تل
د زور او جبر د ستم وختونه را دې نه شي

چې په ربستينې محبت وي رب دې نه لنډوي
صادقه مينه دې کاميابه وي رسوا دې نه شي

چې دوه مئبن پکبنيٰ یو ځائے شي راز د مينې کوي
د وصال شپه تر مرپدو پوري سبا دې نه شي

بنائست خو خدامه ورکړو غرور پري نسلکلي خه له کوي
په غرور ناک بشر نيازبین زړونه شېدا دې نه شي

ديدن د سر په بدله دهه چې محنت وکړي خوک
هر حق پرست په ځائے د حق کبنيٰ وار خطا دې نه شي

توراج خاکسار چې د کوم یار فرمانبرداره ګرځي
ورخ په محشر کبنيٰ د هغې یاره جدا دې نه شي

غزل

خنګه چې باد د ګړنګونو په سر نه او درېږي
د اسې خولې هم د خالونو په سر نه او درېږي

زما د خلې سلام پري وايه خبر ده نه دي قبلې
خبر ده او به د دنګو غرونو په سر نه او درېږي

چې طوفانونه پري رائي خانګې ئې زمکې له ئې
حکه خو پرخه د ګلونو په سر نه او درېږي

چې به ئې کاروان راوېښوہ د سبائي نه مخکښې
هغه چرګان د دېوالونو په سر نه او درېږي

د پېرنګي زندان مې پېغله د وطن او خوره
دغه خفگان د چا د زړونو په سر نه او درېږي

حالقه ستا د قدرتونو لاري چا اونیوې
زمونړه اوښکې د مخونو په سر نه او درېږي

کاتبه حه چې په ليکلو مې بې وسه شولي
د توراج ژبه د شعرونو په سر نه او درېږي

غزل

پئ سپین مخ دې کره خواره زلفان تازه
قط پئ قط پکبپی تو مبپی گلان تازه

پئ لنپی زنه دې حال د رنجو بس وہ
لا پئ پانو دې کرل سرہ لبان تازه

تا چې جور کرو ئان زما د مرگ دپاره
پئ کجلو دې کرل تور چشمان تازه

چې زما د قصدہ وخاندې رقیب ته
درنه نور مبی شی پپدا خفگان تازه

تئ زما دې سوی حال ته نظر وکره
گرھؤم پئ او بسکو لوند گربوان تازه

دا اباد جهان به وي توراج به نه وي
خوند به درنکري بيا بل جانان تازه

غزل

په تبر ساعت پسي وختونو هلو اونه ژړل
دي بي وفا مياشتولو ګلونو هلو اونه ژړل

چې په ګلونو به ئې او چې زمکې تاندې کړلې
هغې سپرلو پسي دشتونو هلو اونه ژړل

د سور پېزوان او سور چارګل او شنو خالونو بنائست
دؤر ئې تبر شو خو مخونو هلو اونه ژړل

چې به مدام د ګلو ډک وء او س ئې خاورې خوراک
په تور اوربل پسي ګلونو هلو اونه ژړل

چې ګودرونه پري بنائسته وو ياره هغه پېغلي
خاورو له لاري ګودرونو هلو اونه ژړل

غته خلقي جګي شملي درانه خواړه مشران
پسي حعرو او محفلونو هلو اونه ژړل

توراچه ستا په جنازه پسي به وزاري خوک
مينې تري ختمې شولي زرونو هلو اونه ژړل

غزل

بنائیست د مخ مې کمېدہ په پته پوهه نه شوم
اور بدل مې ورو ورو سپینېدہ په پته پوهه نه شوم

د ماشومانو لوبي توقې وي کنه عالمه
کله کوبېزدن کله واده په پته پوهه نه شوم

ما وي چې ژمرے دے چې اوړے شي نو سېل له به ځم
دوران مې ورو ورو تېرېدہ په پته پوهه نه شوم

دا نن پرون وے پرون نن وے پرونۍ ورڅښه وه
جانان زما نه ځارېدہ په پته پوهه نه شوم

زما سندرې زما خیال او زما شونډې مسکي
زما ځوانې د خوب لیده په پته پوهه نه شوم

هغه توراج چې به ئې تخم د ګلونو غور ځو
پرون په خپله غور ځيده په پته پوهه نه شوم

غزل

جانانه ماته دي نا اشنا کړلي اشنا سترګې
سترګو دي هېږي کړي په خه وجه زما سترګې؟

ما پسې خلې د مخلوق وازې شولي ستا په وجه
تا پسې مه شه د مخلوق او د دنيا سترګې

د غرييو نیولو سترګو رنګ په خندا نه بدليسي
نه غلطيسۍ د خندا او د ژرا سترګې

سترګې په کوم طرف کېږي کرم چاته او ګورمه
د خاورو لاندي شوي د ناز او د ادا سترګې

زما پېغام دي د مابنام ترغونۍ او ګنله
حکه دي وارولي قاصد ته وار خطأ سترګې

بخشش کوه نه لګي پته د راتلونکي سبا
توراج ته برندي برندي گوري د عقبا سترګې

غزل

راشی دانشور چې حئی درانه په چېھ خلئه پاخی
ډله د کم عقلو جرګه بې رتلي نه پاخی

بنار دے که مېره ده خو ترخي خبرې شر له حئي
مخه چې د شر نيسسي هغې پسې جرګه پاخی

رنګ د تعصب چې پکښې وڅلېږي هرکله
هغه محفلونو نه اکثر د بندہ زړه پاخی

ستاسو بنار ته راشی که زمونړه د نخترو باد
بيا به ددي بنار پېغلي بې غړه په بسکاله پاخی

اور دې په ندائست ولړه مور دې څوکیداره شوه
پرخه به د ګل نه د دبوال په سیوري خه پاخی

راشه لوپتهه راته لوګئ کړه د نظره شوم
داسي صدقه باندي ژوندي خه که چې مرءه پاخی

بېره د بیو د کور زمونږ په کور راګوره ده
نمر زمونږ د غولي مینځ له راشي چې تیاره پاخې

سر چې بره وي بسکته په پښو کښې تندر نه لګي
ستړګې هله وغړېږي مخکښې چې باهه پاخې

خوب کوي توراجه د اخر برخه دي ورکه شوه
تئه جوړې فاسق شوې بزرگان په نيمه شپه پاخې

غزل

پېغلي چې په کور شوي د ګودر د سېله پاتې شوي
هېر تري باني چغ شو د اختر د سېله پاتې شوي

ناستي دي بنګلو کښې د موبائل سره مشغولي دي
حکه د چینار، چینې ، نختر د سېله پاتې شوي

اور شو جينکو پوري د سيمې سالانه چکر
تلې د رور په جنج د هشتنيغر د سېله پاتې شوي

بنار د پښتنو د فېرنګي بارودو وجرؤ
نه حېي قافلي د پېښور د سېله پاتې شوي

ډېره موده اوشهه په نظر د هيچا نه رائي
زانې د کابل او د خېر د سېله پاتې شوي

مونږ به چې تپوس کوهه تواجه ته به نه وي کور
بنهه ده چې بوډا شوي چې د غر د سېله پاتې شوي

غزل

خوب زبان وي تریخ زوزان شي په پیری کښې
تل محتاجه هر انسان شي په پیری کښې

د ټوانۍ په وخت د وخت نه فائده واخله
چې خپرازه دي دوران شي په پیری کښې

ناداني په ھلميتوب کښې ٿئه عېب نه دے
بد هغه وي چې نادان شي په پیری کښې

په ټوانۍ کښې که څوک هر ٿئه هر ٿئه اوکړي
اسوس اوکړي بیا لقمان شي په پیری کښې

نه به سپین وپنټه په بېرته د چا تور شي
نه به بیا چرې څوک ټوان شي په پیری کښې

په خپل زور قوت غرور مه کره توراچه
هسي نه چې دي کار وران شي په پیری کښې

غزل

پېغمبر کړي پئه محشر رهبر زما
شي پئه مخکبنيٰ به اسان سفر زما

زه به خنگه خوشحالی او خندا او کرم
د ګناه پېتې چې پروت پئه سر زما

دنیا ځائے د همپشه او سېدو نه دے
يو څل رابه شي د تلو نمبر زما

ماله دغه خوشحالی پئه محشر بس دے
چې ساقی وي پئه کوثر دلبر زما

زه توراج پئه قول ، فعل سادګي کرم
هر انداز الفاظ دے لعل جوهر زما

غزل

محفل د لپونو کښې لپونی خبرې کېږي
په خلله د سېلانیانو سېلانی خبرې کېږي

مېلس کښې د ټوانانو بوداګان کله ځائېږي
خفه شي بوداګان چې د ټوانۍ خبرې کېږي

بنه خلله د غریب بندہ د نېستۍ په معرفت شي
غریب شي هلتہ چپ چې د خانۍ خبرې کېږي

روق د زمانې بدل بدل عالم بدل شو
په خرو وطنو کښې پخوانۍ خبرې کېږي

قادده بنپه نیولې شه خوبې راباندي لګي
محفل کئه نننے دے پرونۍ خبرې کېږي

په نورو بناريو کښې مينه مينه خنداګاني
په ملک د پښتنو د دشمنۍ خبرې کېږي

توراج وائي ګنډه شوه معاشره په دغه وجه
مدام چې د حسد او تربگنى خبرې کېږي

غزل

چې غرور او تکبر د چا روزگار شي
د هغه مثال د ګرد او د غبار شي

ګرد غبار د هوګانو مخکښې زغلي
حبشیت ئې د یو نه خیز په مقدار شي

په ډنګر مینه کوه فائدہ به مومنې
بې وفا سره دوستي خدمت د مار شي

د کم اصلو د یارۍ مثال دے داسې
لکه څوک د ګنګوتانو خدمتگار شي

چې د یار د لاسه زهر او خوري او خکي
سرې هله د لقمان غوندي ھوبنيار شي

تجربه یو مرتبه ګنه توراجه
تجربه چې د چا نه وي خنډ و خار شي

غزل

هوبنياري او ماهري دواوه يو خيز دے
بهادری او سرزوري دواوه يو خيز دے

چې تمام عمر د بل پئه حکم زغلي
غلامي او نوكري دواوه يو خيز دے

چې پئه چل د ستيكي اوزار تيار کري
لوهاري او سونياري دواوه يو خيز دے

چې تاوان پکبنيٰ سره د گناه مومي
لوفري او جواري دواوه يو خيز دے

تفاوت پئه بعضی کار کبنيٰ دومره نئه وي
مالياري او کاشتكاري دواوه يو خيز دے

تور به سپين کري سپين به تور کري پئه لغاتو
شاعري او گل کاري دواوه يو خيز دے

زئه توراج خاکسار د نبکو خلقو يار يم
نېک کاري او خاکساري دواوه يو خيز دے

غزل

خزې چې یو ځائے شي پخوانۍ خبرې ډېري کئ
دوی د پېغلتوب او د ټوانۍ خبرې ډېري کئ

مونږ به د فلانکي کره په ټال باندې ځانګل خورې
دغه لپونیانې لپونی خبرې ډېري کئ

سمه تماشه وي چې واده بنادي له لارې شي
ستائي خپل زاره سل کلنۍ خبرې ډېري کئ

ډېره ډوډۍ و خوري بیا وئ مونږه څه خورلې دي
نه مریبې دوي د بې ايماني خبرې ډېري کئ

هلي هلي کېږي د بنادي د کوره ووئي چې
يو بل ته په لار د شیطانۍ خبرې ډېري کئ

دا ناقص العقل قوم توراچه د چا نه مني
خوبن ئې وي فساد د دشمنۍ خبرې ډېري کئ

غزل

يو چغه يو اواز جوړ شي اکثر د پښتنو
د اور او د اوږو مثال لښکر د پښتنو

په سرو سکروتو خیژي ننګیالي زمونږ د کلو
په بد طرف دي تاؤ نه شي نظر د پښتنو

په اوچو غنو ملاسته به تري سل حله بهتر وي
الله دي خوک وانه ړوي په شر د پښتنو

يرېږي تري نه غر چې چرته ما ته اوږ کښېنہ دي
اکثر جګړه جوړه شي په غر د پښتنو

خانونه پړی وزلي پښتنو تاریخ گواه ده
چې چا پناه اخستې ده په در د پښتنو

که چان کړي کائنات په مخلوقاتو پسې ګرځې
په مينه کښې خوک نشته برابر د پښتنو

توراج وائي جذبات د پښتنو دغسي اوکړي
د زړه رazonه هم اوخي بهر د پښتنو

غزل

که په کور ئې د سرو زرو باران او شی
خو د بعضی کس به سترگې مرې نه شي

غل د غلا نه نه صبرېږي که بادشاه وي
پاروګان د منگرو د لاسه مړه شي

که د سرو زرو کندول د زهرو ډک کړې
نه به شات نه به نبات نه به او به شي

نقاره شي نظاره شي په عالم کښې
چې د زړه خبره هر کله په خلۀ شي

صبر بنه وي خو تر وسه او تر حده
آخر و خاخې چې او بنکه په لمۀ شي

د توراج خاکسار ساده ساده خبرې
غم بنه نه وي که په زړه که په کاله شي

غزل

خوک چې وکړي د الله په فرآن کبر
لکه وکړي چې په عرش او میزان کبر

کئه په ما کبر کوي جانانه خبر دے
همېشہ کړي په عاشقو خوبان کبر

چې هر خوک کبر کوي فخر پري هم کړي
آخر وا پېږي په هغه انسان کبر

خوک به خه ګيله د نورو خلقو او کړي
په ګلونو چې کوي بُلبلان کبر

زه توراج همېشہ دا سوال او دعا کرم
ربه وا مه په ما د ايمان کبر

غزل

بس يو الله دے چې قائم دے همبشه په يو حال
په غرونو راشي د سوکړو او د اورونو زوال

د دریابونو چینې هم اوچې شي زور ئې کښيني
شمس هم رنا تته کړي ، تت بنکاریږي ، تت شي هلال

څوک په محل کښې د ربنسمو په بستر اوده وي
په چا راخاخي راپرپوخي ګون خورلے چوپال

د چا د کور لارې کوڅې وي په ماربلو پخې
د چا د کور د پنایي نه وي د خته دبوال

څوک لپونه شلېدلې غاره بير سر منهۍ وي
څوک دانشور د زمانې کړي ورله ورکړي کمال

څوک د پُلاو مجمي په لتو وهي مخ تري اړئ
توراجه څوک سره روټي غواړي د بل نه په سوال

غزل

چې د سر شال ئې په خالونو پربوخي
لکه چې تندر په گلونو پربوخي

دا په بلى ئې سره لاسونه اينسي
که سري لمبي په دبولونو پربوخي

باد خوروبي انتگو اوربل ئې تور
که پتنيگ مصالونو پتنيگ

په سر سپينه لوپته رپيري
که سپينه واوره ده په غرونو پربوخي

بام ته چې گوري گام ته پام نه کوي
هغه اکثر د گونگونو پربوخي

چې ننگ او پت نه پالي سود پسي خي
هغه ملگري د خيالونو پربوخي

حسن پرست زړگي بریاد کرو توراج
اثر ئې حکه په شعرونو پربوخي

قطعه

په خپله خونبه چې شې به باران ورولے نه شي
وريئي چې ستا د کلرونو صفت خه له اوکرم

ما اور بدلي چې فردوس د عابدانو ھائے دے
زه گنهنگار طمع د هغه جنت خه له اوکرم

قطعه

د ګلو لخته د سبا په پرخه نه کېږي
څو چې پخپلو سرو غوټو باندي سمسوره نه وي

د تاريخ پانه ده د هر مشر د خلې خبره
کنډري نه کېږي چې غل د چا د کوره نه وي

قطعه

سیورے می پئ کانو باندی مئ اوله
چرته به اختر کبنيٰ درته غارہ شم

چک دی راله حال پئ انتگی وران کرو
ٿئه به وپمه مور ته چې اوس لاره شم

قطعه

دلنه د وس خلق د خبر طرف ته گام ناخلي
بې وسہ شتھ خو خوک ئې خبرات کبنيٰ نام ناخلي

دلنه د وخت پئ فرعونانو د چا وس نئ رسی
د چا چې وس رسی هغه تربی انتقام ناخلي

غزل

د پښتونخوا د مېړنو لاري به خوک اونیسي
د دین اسلام د ننګیالو لاري به خوک اونیسي

خوک چې خان وزني د لښکرو نه مخ نه اړوي
سر چې پري بدی د لپونو لاري به خوک اونیسي

مالک د عرش په موسمونو کښې بدلون راولي
د بهارونو پسلو لاري به خوک اونیسي

لا خو خالد بن ولید د ياده وته نه ده
د دین سر تېرو د جذبو لاري به خوک اونیسي

د زمانې په ابرها د زوال غږ خو اوکړئ
د ابابيلو د حملو لاري به خوک اونیسي

د جنګ بدر د تاریخ پانې لا ورکې نه دي
د ملائکو د راتلو لاري به خوک اونیسي

توراجه زر به راوري رنګ د شهداؤ وينې
د رب جليل د فېصلو لاري به خوک اونیسي

غزل

هغه چې تلي هغه دي عالم ته نه رائي اوس
باد شوې خاورې دي ، واپس قدم ته نه رائي اوس

هغه شلېدلې لوپته اوس د ګلونو شال شو
ببو په سر کرو د خوارانو چم ته نه رائي اوس

زما د مرگ زېرے پري اوکړئ چې خوشحاله شي يار
د خندا ډکه خله زما ماتم ته نه رائي اوس

په تېر ساعت پسي اکثر منګولي مروري مچان
شات ئې خوراک شو د چشمانو نم ته نه رائي اوس

توراج په خپله ګناه نه پوهېږي اووايه ئار
ولې دي خیال زما د زړه حرم ته نه رائي اوس

غزل

ختم شو په هر وطن عزت په توقو توقو کښې
لارو د هر چا نه شرافت په توقو توقو کښې

بد ، دهوكه ، فرب اوسنے خلق سياست ګني
خور په هر يو کور شو سياست په توقو توقو کښې

зор منافقت شو درغلي د هر چا خوبنه ده
ختم درغلي کړو صداقت په توقو توقو کښې

ډېر شو مال دولت خو په حرامو خلقو جمع کړو
پورته شو تري ئکه برکت په توقو توقو کښې

لاړه پښتو لاړه د حیا وختونه ختم شو
هېږ کړو اوسنو خلقو غېرت په توقو توقو کښې

څوک چې د خپل شرم او حیا عزت پرواہ نه کړي
اوګکړو هغې خلقو دولت په توقو توقو کښې

ډېر ئې هسي اوږي عاقلان به تري مطلب اخلي
ودې وي توراجه حقیقت په توقو توقو کښې

غزل

په گلنوو که خزان د گلزار نه وئے
بلبان به همېشه په چغار نه وئے

معشوقو کولے بې منته یاري کولے
عاشقانو نیولے رېبار نه وئے

هر عاشق به معشوقې سره پخلا وئه
که په مبنځ کښې ئې رقیب چغل مار نه وئے

دي ریاب به بیا د خوند خبرې نه کړې
که په غېړ کښې د ہونسیار استکار نه وئے

زه به هره ورڅ دیدن له د دلبر تلم
که په دام د بېلتانه کښې ایسار نه وئے

ما به ولې همېشه ژړا فرياد کړو
که مې سرې سترګې ليدلې د یار نه وئے

غېړ غمازو به خندل درپوري ولې
بې وفا که دې توراجه دلدار نه وئے

غزل

ډېر زما په مخکنې د مخونو حال بدل شو
وينمه اکثر چې د وختونو حال بدل شو

زړونه د صادقو مینو ډک وو مینه مینه وه
اوسم خو مینې نشه دے د زړونو حال بدل شو

وخت کښې د مېوو به خلق غرونو ته مېوو له تلل
سمو ته مېوې راغلي د غرونو حال بدل شو

تل به د ورخارو کټوي ګل په دبوالونو وي
جوړې شوې بنګلې د دبوالونو حال بدل شو

اوسم خو صحرائکاني د سکون مقام ګنله شې
تور شو په لوګو د محلونو حال بدل شو

زه توراج به ولې خفه نه يمه دا خه او شو
شارې شوې حجري د محفلونو حال بدل شو

غزل

په کلی کور کښې بدنامیری پښتنې جينکي
زه و بهم چې ولې رسوا کیږي پښتنې جينکي

موبائل د ملک د جينکو د مرګ سبب جور شو
د ورور او پلار په لاس قتلیږي پښتنې جينکي

داسي خو سپي خوک د کمر نه بستکته نه غورخوي
خنگ چې کمرو نه غورخېږي پښتنې جينکي

يا خو ئې مړه کړي يا ئې ورکه کړي د خپل کلی نه
اکثر بنارونو کښې خرڅېږي پښتنې جينکي

زمونږ د ملک د خونړي نظام به خه صفت کرم
لكه د چرګو حلالېږي پښتنې جينکي

دا کوم قانون ده کوم انصاف ده مظلومانو سره
چې د حصو نه محرومېږي پښتنې جينکي

مڻ مئ ئي ورور اوکري او خور ورلہ سوره کبنيٰ ورکري
حالقه دي له پ بدا کيري پښتنې جينکي؟

قاتله تئ چي ددي کوم رب نه جنت غواړي
سبا به دي رب ته ژړيږي پښتنې جينکي

رب به قاضي وي د ذري ذري حساب به کيري
کريم الله ته به پېش کيري پښتنې جينکي

د جهالت توري تياري توراچه ورکي نه شوي
چي راخورېري تري ويرېري پښتنې جينکي

غزل

خاورې خو ئې خاورې کرم خو پښې راباندې خئه له بدي
خلق پښې د قبر د چېري دپاسه نه کېږدي

تول عالم په اوښکو ژاري ما په وينو اوژرل
خود په وينو ژاري په بې ننګو چې څوک زړه کېږدي

مهه وايه چې چپ شه زړه مې ژاري خنگه چپ شمه
هله به شم چپ چې عزrael مې لاس په خله کېږدي

اوښکې مې په چپه خله د زړه رازونه وستائي
او بهېږي وڅاخي چهاپونه په لېمه کېږدي

زړه نادان مې غواړي هغه تېر وختونه تېر عمر
وتي جنازه به قدم خه رنګه په وړه کېږدي

خه اوکري توراج خپلي نېکۍ پري تهمت پوري کرو
بې بدوي بدنام شو په بدنام به زړه څوک خه کېږدي

غزل

د امن زنځیرونه د ستم په چرو شلېږي
چې چرته وي ګلونه هلتہ سړي لمبې بلېږي

د خان ساتلي سپي باندي څوک ډز کولئ نه شي
زمونږ د دروازو دنه هر څه تلا کېږي

منم چې هتکړي شته خو د خوارو لاس ته لګي
قانون هم دلتہ شته خو په پېسوا باندي بدلهږي

زمونږ د ملت هره کوڅه قصاب خانه شوه
بې وسه مظلومان لکه د چرګو حلالېږي

د دغې خونري نظام به څه ستائينه اوکرم
زمونږ د توپخانو ګولي په مونږ باندي سړېږي

خالق د کائنات هم د قدرت په سترګو ګوري
کاسي د کبر ډکې شوي چې کله به تؤېږي

پرده د سنېما ده شاته ئې سره اورونه بل دي
ددې خاورې سرتور لېونې هم په دي پوهېږي

د ظلم انتها ده انتها ته رسبدلې
شپېلې د اسرافيل خالقه کله به غربېږي

توراچه بس په دغې فېصله ده نور خه نه وېم
دا وينه د پښتون ده په ډالرو چې خرسېږي

غزل

د چا په کلي کښې منګه او گودر پاتې نه شو
د چا په چم کښې د يادونو کنډر پاتې نه شو

زما په کلي کښې منګه او گودر هغسي ده
اختر رائي خو پکښې خوند د اختر پاتې نه شو

ذرې ذري قطرې قطرې په وينو سره لاشونه
خو پښتنو نه پښور او خبر پاتې نه شو

چې د اغيار په سترګو بنه نه لګي داسي ګل ده
نوم ئې کوکنار ده چې په سمه او غر پاتې نه شو

چې پري د يار د مخ او ګل د مخ پهچان کېدلو
په هغه سترګو کښې طاقت د نظر پاتې نه شو

چې به ئې خفه زړونه خوشحاله کړل په تشه خندا
اوسم د خوبانو خله کښې هغه اثر پاتې نه شو

آئينه خره شوه که زه د زوال نخښه شومه
چې په وطن کښې مې د لارې رهبر پاتې نه شو

وائی توراج چې اوس به خه ذخیره جوړه کړمه
امن مې ورک شو خوکیدار مې د ور پاتې نه شو

غزل

هغه بليل نه وي چې ګل وي د ګلزاره اوخي
بنکلي چې خپل کلے پرپردي د خه دپاره اوخي

اسمان په ګتيو ويستره نه شي دا متل شوئه ده
د بسم الله اواز به خنگه د ستاره اوخي

مالدار د هر کلي د سيمې د جرگو مشر وي
غريب سره اکثر په خپل چم کښې د شماره اوخي

مثال د هغه چا قائم شي چې همت نه بائېلي
د کار سره چې همت او بائېلي د کاره اوخي

هرگز دولت او غربت نه پتهپري پته ئې لګي
د بچو پلار وي خو خالي لاس د بازاره اوخي

خه خو به وي چې په ازغنو لارو نگ کؤمه
هسي به خنگه خوک په خبر صلاح د بشاره اوخي

الله د شاه او د ګدا هډو پرواه نه کوي
د بادشاھانو جنازې هم د درباره اوئحي

ما وي چې هر امير دي هر فقير له مينه ورکړي
ډېرو وي نه توراچه دا به ملک کښې لاره اوئحي

غزل

مه ئه پښې برښډي د انګار او د ازغۇ په سر
نئه جو پېږي کلې د هوا او د او بو په سر

چرته چې غربت وي هلتە ټوله مینه مینه وي
شر او شدت کېږي د جائیداد او د پېسون په سر

خور اخلي په زور حصه د ورور نه په تانه تحصیل
ختمې ورورو لى شولې د پولو او پتو په سر

خوب وي کلمے کور خو د پېغور په وجه پاتې شي
خان پښستانه وزني د پېغور او د پېښتو په سر

کوم ئائے چې د مشر او د کشـر تمـيز نـه کـېږـي
هـلتـه کـښـې مـدـام سـرـونـه مـاتـ وي دـ وـروـ پـهـ سـرـ

تېر شول داسي ھېر چې ئې په ھېرو خان او چت گنو
اوـسـ ئـېـ مرـغـىـ نـاسـتـېـ دـيـ دـ قـبـرـ دـ خـزوـ پـهـ سـرـ

چـاسـرهـ قـورـاـچـهـ چـېـ اـحـسـاسـ دـ بـلـ دـ اوـښـکـوـ ويـ
اوـښـکـېـ بـهـ ئـېـ تـلـ دـاـسـېـ بـهـېـږـيـ دـ بـنـوـ پـهـ سـرـ

غزل

ملا نه د کرسی او سیاست خبرې اورمه
ربه زه به چا نه د عبرت خبرې اورمه

واعظ د جماعت هم په تپو سندرو سر شو
ما وي زه به دده نه د جنت خبرې اورمه

غرونه د جناتو شو ساحل د شمشتو شولو
د بنار د بنائستوو نه د نفرت خبرې اورمه

سپرلے زمونې په ڈډه باندي نه رائي سوکره ده
خزان خزان نعرې دي د ذلت خبرې اورمه

پرون چې ئې په جام د مظلومانو وينې خبليې
هغې خلې نه به خنګه د شفقت خبرې اورمه

زمونې په خاوره راج د دهشت گرد، سرمایه دارو
د خلو نه ئې مدام د بغاوت خبرې اورمه

توراج وائی تاریخ د لوبو تندو ژوندې شوئے
د ملک په هره سیمه د غربت خبرې اورمه

غزل

تېر ئې شو دوران د تېرو بىکلوا منظر اوګوره
خه کنه د خلو نه ئې خه خبر او خبر اوګوره

هر خه له زوال دے په یو حال دے لایزال زما
اوچې شي چینې د دریابونو اکثر اوګوره

سوکه د غر دنگه وي خو هر خوک تري په ډه ئې
خوار عاجز امام پسې د کلي لښکر اوګوره

اور دے زورور خو سر ئې لاندې خه پري باندې وي
چاته بلندې نصیب ده شمس او قمر اوګوره

کټ د جنازي پسې زرا کېږي سندري نه
اوړد دے سفر ئان له د لاري رهبر اوګوره

ویخ دي کړه ضمیر او تعصب د منځ نه لري که
لب خو راته یاره د احساس په نظر اوګوره

شل حله توراج خاکسار مېلمه کړه ستا پري خه لګي
خوري سره روټۍ ورله شلېډلي بستر اوګوره

غزل

بادشاھان کئه فقیران کئه امیران دی
دغه واړه د عقبا په لور روان دی

چې هر خوک وائی چې دا زمکه زما ده
په اسمان کښې فربنستې ورپوري خاندي

هغه مال چې سبا بل ته پاتې کېږي
نن سګه ورونه پري یو بل سره وران دی

نادانان اکثر پردي عېبونه شماري
عاقلان په خپلو بدو نظر کاندي

د توراج خاکسار ساده خبرې
دانشور د زمانې ورته حېران دی

غزل

زما پري ستا مينه ماتيري تصوير خه له وري
د رقيبانو خوا سرپري تصوير خه له وري

سبا به دي تصوير له دلته کبنيٰ ليدو له رائي
خوانی دي ورخ پهه ورخ زربري تصوير خه له وري

پهه تبر ساعت پسي ارمان کمے دے ډپرو خلقو
لكه زعفران دي رنگ زيرپري تصوير خه له وري

چي د روتي وبي او خوب وبي وي موړ شي اخري
د ديدن وبي نه مريپري تصوير خه له وري

ستا د کوخي ورخاري ګل شو ما تري ولې شري
دغه ګلونه به دورپري تصوير خه له وري

سپوردمي د بپري سر له راغله ياره راشه کنه
توراج تنها تنها زربري تصوير خه له وري

غزل

د لبونی د زنې خال شومه بنائست مې ورک شو
د زوره زړوکي په مثال شومه بنائست مې ورک شو

غربت مې اور په صفتونو باندي ولگوہ
د یو مزدور د کور دېوال شومه بنائست مې ورک شو

رنګيني شته خو زه هغې اړخ ته تلے نه شمه
بس د ډېران د بېړي ټال شومه بنائست مې ورک شو

لكه چې ونه اره کېږي یا خاروې حلال شي
داسي د وخت په تېغ حلال شومه بنائست مې ورک شو

چې نه رکوع او نه سجده پکښې قبلېږي د چا
زه هم هغه وخت د زوال شومه بنائست مې ورک شو

خنگ به مقبول شي ګډاګر په کائنات کښي د رب
ګوته په خله په خپل سوال شومه بنائست مې ورک شو

څوانۍ خاني وه د توراج خو لاره تېره شوله
اوسم خړ سېلاپ د پشکال شومه بنائست مې ورک شو

غزل

زلزله کلے ورانوی قبرونه نه ورانوی
مینه که چېرہ شي خو بیا هم زړونه نه ورانوی

په ما مئبنه دروغ مه وايہ راغلے نه ئې
پرخه د شپې د چا د پېښو پلونه نه ورانوی

نري پري وه غونډه مونډه وه رابنکته نه شوه
بادزمبور ئې د سپین مخ خالونه نه ورانوی

ناکام پکار وي سوچ پکار وي د افسوس نه مخکښې
ناکام د امن توان لري کورونه نه ورانوی

زر که زاره شي که وراسته شي قيمت نه غورځوي
باران پري اوري خو د ګل رنګونه نه ورانوی

مطلوب مې دا دے ماله خپله سادګي بنه ده بس
د چا قلم دي د توراج لفظونه نه ورانوی

غزل

پوهېږم نه چې راته ولې خفگان لارې نیسي
زه په بهار پسې ھم ماته خزان لارې نیسي

چې مې د زړه په کور کښې کور ورکړلوا ناز مې پري کړو
د مرګ د پاره راته هغه جاناں لارې نیسي

دا يو رواج شو که نظام د زمانې بدل شو
چې د نېکۍ بدل کښې بدې یاران لارې نیسي

پخوا به نسلکلو ته ساتلي خلقو لارې کوڅې
اوسم د پېسو د پاره گوره خوبان لارې نیسي

کلې کښې نه پرېږدي خوک خوب ته د الفت لپونې
څه اوکړي خود به د صحرا بیابان لارې نیسي

يو حیوان بل حیوان ته نه نیسي **توراجه** لارې
توبک په لاس ولې انسان ته انسان لارې نیسي

غزل

بلبل ته گوره خاندي ګل ته د ازغو په مينځ کښې
پتنګ لمبي بنکلوي سوزي د لمبو په مينځ کښې

جانانه راشه چې بانهه درته لوګه کړمه زه
نن دي خندا وڅلهه د انتګو په مينځ کښې

هغه زړګه چې د اشنا په جدایي خفه وي
نه خوشحالیبی د دنيا د تماشو په مينځ کښې

گوره صحرا ته د سرتورو لپونو ډکه ده
لپونی نه کوي استوګنه د بنګلو په مينځ کښې

څوک ملامته حان ګئي نه، رسوانۍ نه مني
خود به مني چې ملامت شي د جرګو په مينځ کښې

چانه د يار بوسه ازغي شي بنکلومه ئې نه شي
چا بختورو ته بوسه شي د اوګو په مينځ کښې

توراچه حان دي نابينا کرو دا په تا څه اوشنو
چې مصلحت کوي د لارو د کوڅو په مينځ کښې

غزل

رونډ به خنگه د بینا مقام ته رسی
ګله کله د اس توپ او ګام ته رسی

نصیحت نه وائی دی ته چې دی مر کرو
اشارې د نصیحت ناکام ته رسی

څوک آیات مبارکه په شونډو بنکل کړي
د چا شونډې د شرابو جام ته رسی

داسې ده چې خه کړې هغه به ربې
ټبر په بدو چارو بد انجام ته رسی

نه اجل د چا معاف شوئه نه به معاف شي
ازمري هم کله کله دام ته رسی

یوه شپه که شي اوږده اخر سبا شي
اوږده ورځ هم عاقبت مابنام ته رسی

غله د بوټو او د غرونو پناه کېږي
د ورخارو کتوي گوره بام ته رسی

بیا به نه ومه چې دا خه دي او دا خه وئ
که دي ذهن د توراج کلام ته رسی

غزل

راندہ ليونی مسائلونه بسکلاگانی کپي کپي سپرلي او خترونه

بعضی وینه د بخښې سبب جوړ شي بعضی وینه شي نفرت او تهمتونه

رپحان زوړ شي خو نه پېړ شي او نه خور شي انګور پټ کپي دېوالونه ، محلونه

د اوښانو پئ شا ډېر سېلونه کېږي ګلونه لېکن نه توکۍ ورخارې پري

د خټکو غرونو شنة سپلنۍ وچ کړل زما اوښکو دي شنة کپي ستا خالونه

د تیراه د بنګو پانې قيمتي شوي زما مينې ماته جوړ کړل فسادونه

زر پئ چه خله خپل ئان خرڅ کپي توراچه آئينه پئ خاموشۍ ستائي مخونه

غزل

تعلیم علم پېدا کئ دشمني ولې؟
بنکلی وژني د دیدن لپونی ولې؟

د خوبانو سره نئه داسې
پئ غرگو ولې سرتور لپونی ولې؟

بې وقوف د زمانې تاوانی نئه دے
دانشور شول دا اخر تاوانی ولې؟

پئ باران باندې ګلونه زرغونېږي
زمونې زمکه وچوي سپېلنې ولې؟

توراج بې بدوي بدنام شو نېک نام نئه شو
جفاکار ئې شول ياران او سنې ولې؟

غزل

تبره مې حوانی شوله زوال ته رسپدلو یم
حال چې د چا بد وي هغه حال ته رسپدلو یم

تيک ده چې لا علمه یم د بnar نه لري اوسمه
زه په لاعلمى کښې خپل کمال ته رسپدلو یم

پروت یمه تنها لکه ماشوم هلال رانيسمه
گورمه سما و ته هلال ته رسپدلو یم

دلته په قيام بره د عرش په فرشتو نظر
نه رائي چې خيال ته هغې خيال ته رسپدلو یم

يا به ديدن اوکرم يا به مر شم پته نه لګي
اوسم د لپونۍ د کور دبواں ته رسپدلو یم

مينه مې توراجه په نادان زړګي غالبه شوه
ئکه د ثواب په خائے وبال ته رسپدلو یم

غزل

د ايمان او د اسلام په برکت
معطر شوم د خالق په معرفت

نصيحت د معلم ته محتاج نه يم
چې نظر کرمه په گور د ماهیت

دا د بل په جنازه پسې چې دروم
ما د پاره بس دے دغه نصيحت

زه چې خپلو اندامونو ته نظر کرم
دا به واره په ما کاندي شهادت

چې سبا له د ثواب په ئائے وبال شي
څوک به خه کري د ريا په عبادت

سرې سکروتې شي د اور يا جام د زهرو
بد عمل اخو سبب شي د ذلت

زه توراج خاکسار که هر خومره پرهیز کرم
کري ګفتار په لاعلمى مې دلالت

غزل

هغه گودر هغه چینه هغه چینار نه دے
چې د وطن د جینکو ورته قطار نه دے

کله د ګلو کر کوم کله ازغي شيندمه
يار په صفت او غېبت دواړو ګنهنګار نه دے

سره شوي او سپنه په شونډو عالم نه بنکلوي
تهمت په بنکلوا د اشرافو خلقو کار نه دے

څه خو به وي چې په ازغنو لارو تګ کومه
هسي خوک نه ووئي د بشاره هر ځائے بشار نه دے

دلته بدرنګ د جهان ګرئي ملغاري اخلي
بې ماله بنکلے د خپل سیوري خريدار نه دے

دغه دستور دے راروان د ابتداء نه داسي
عاجز سره په اولسي خبرات کښې شمار نه دے

که د مالدار د خلې غزل وہ د ستائېني وړ وہ
چې د توراج د خلې غزل دے مزبدار نه دے

غزل

ډېر خلق عمل ته گوري مال او رنګ ته نئه گوري
درومی ليوني د چا رينسمين پالنګ ته نئه گوري

هغه ضمیرونه هغه خلې به انصاف خئه او کړي
ستائي بلبان په شمع وريت پتنګ ته نئه گوري

پېغلي د سرو زرو د کالو حسن مغوروه کړي
وخت خوشحالوي د مئنانو ننګ ته نئه گوري

خنګه به ساره راوري د وخت لمبه لمبه فضا
صلحه کړي د تورو د نيتونو جنګ ته نئه گوري

داسي طبيانو لره زېرمه کئه رتهنه ده
هائے افسوس په دې دې چې د زړونو زنګ ته نئه گوري

ستا توراج به خنګه ستا په کلي کښې خوشحاله شي
ستا د کلي بسکلي ئې کلام ګلرنګ ته نئه گوري

غزل

په سپین میدان د تور اوربل د ټاله پرپوتمه
د یار د حسن وہ کشش بدحاله پرپوتمه

کارغه د زرکې تلل کول خپل ترې نه ئکه هېر شو
زما ھوانی لاره د خپله چاله پرپوتمه

د کال کچه انگور د ونې بره سر ته رسی
په ما پیری راله د لنډ دبواله پرپوتمه

په نېک نامې مې سبن^۹ کراماً کاتبینو اوکرو
غربت دې ورک شي د هر چا د خیاله پرپوتمه

مرگيئه مه رائه مخلوق ته لا محتاج نه يمه
هله رائه که د خالق د سواله پرپوتمه

په اشاره به کلمه د شهادت وايمه
وابئي توراج که نور د قيل و قاله پرپوتمه

---

^۹ - اصل لفظ سائين دے انگلش کښې دستخط ته وائي اولسي لهجه کښې سبن وئېلې شوې.

غزل

تا چې د جفا په لاسو خو واري شلولے دے
ما درته هغه ګربوان په اوښکو لوند نیولے دے

ظلم په مظلوم کؤل او مال په چالاکۍ وهل
نن په معاشره کبنيٰ هم هغه سړے بناګلے دے

څه به وبمه مور ته چې اوس کور ته داسي لاره شم
حال د اتنګي مې ليونې اشنا خوبلے دے

لاس د اميرانو بادشاھانو ورته نه رسی
جنګ د لوړګین مې په سینه د یار لیدلے دے

شور دے د نخترو د بادره هوا پري حي رائي
هله زما زره پاتې دے هاغه د یار کلې دے

تلل د فاسقانو فاجرانو به پري اونه شي
حکه چې صراط په سرو اورونو غور بدلو دے

څوک چې ئان ته بر وائي توراډه بره تلے نه شي
بر زما دلبر دے چې د عرش نه بره تلے دے

غزل

د مينيٰ نوم خله په اسان بسکاري
ماته خو پت د مينيٰ گران بسکاري

هغه صحرا ته هبھوک سبل له نه ئي
چې پکبنيٰ گل نه وي زوزان بسکاري

هر خه ته گوري هر خوا منخ اروي
عاشق ته هر خه کبنيٰ جانان بسکاري

مرور يار راغه زموږ کلي ته
د ژمي نمر دے قدردان بسکاري

متکبره رقیب غلے تبر شه
په خوار سلام ورته تاوان بسکاري

چې پکبنيٰ رنگ تربگنى د خليلي
هاگه دے هاغه محفل وران بسکاري

توراج په خپله خان ته حشر جور کرو
هره لمحه ئې امتحان بسکاري

غزل

په بساريyo کښې په بنګلو کښې د ګملو ګلونه
بنکلی تري بنکاري د صحرا د کاربزو ګلونه

د خوشبویي پکښې اثر نشته دے ستړے به شې
که بويويي تمامه ورخ د پېړو ګلونه

تورو لوګو د بساريyo لمنې او نیولې
د غرو لمنو نه چاپېره د پلو ګلونه

د بساريyo پېغلي په زلفو خوشبویي لگوي
د کلي پېغلي پکښې بدی د کشماليو ګلونه

زمونږ د خرو کوڅو خړ ماشومان مینه مينه
کېږي پري سود لکه چې وي د پسلو ګلونه

په تهمت رنګه یاره راشه تماسي له سبا
د پشكال ورخارو او کړل په بلو ګلونه

توراجه رب به پسلو په وطن راولي بيا
يار له به ور کرمه که خبر وي په قودو ګلونه

غزل

بیمار چې هر طبیب له ئی خبره ئې پال ته رسی
څوک چې د وخت سپړې اوخری نو کمال ته رسی

په لورو غرونو محلونو ګونکونو تبر شي
چړچه د نمر هم تر مابسامه وي زوال ته رسی

د چا خبره ”چې پردي راوري نه خپليري“
mine پرې زیان شي چې پرې ناز اوکړي جنجال ته رسی

غوری شکري خوري په ملک کښې د خانانو لوئه
بدقسمتی ده چې مچان د کونډې خال ته رسی

کل صدبر هم اوچتیږي خو تر خپله حده
انګور خو نه دے چې به لس فُته د بواس ته رسی

توراجه ستا غزل شبنم شو په ګلونو باندې
اسم اعظم دي شي چې زرونه پرې هلال ته رسی

غزل

گوري اول مخ ته بيا طبيب کوي په زره نظر
نه پربوخي يو خائے په کعبه او مېکده نظر

تول عمر په بنکلو لکه تور چې لګېدلے دے
صبر به شي خنگه په يوه توبه هغه نظر

قال چې خومره مخکبنيٰ منله وئ دومره په وروستو ئېي
پاتې د پهچانه شو د یار نشه نشه نظر

نه درنه خه غواړم نه حاجت پوره کؤلې شي
هسي راته گوري کله کله لږ په بنه نظر

ستا د بُت پرست نظر سجدې لات او منات ته دي
نه گوري کعبي ته نه ئې سود شي په کعبه نظر

والوتو شبنم د سرو گلونو د سرونو نه
اور دے په فضا کبنيٰ کنه ستا لمبه لمبه نظر

مرو ته توراجه سپلنۍ لوګر کوي ولې
بولې دي ساده خلق همېش له په ساده نظر

غزل

د شمله دار پهکي د ول خبرې هېږي شولې
د سور پېزوان او د چارګل خبرې هېږي شولې

د اخترونو بنکلاګانې حسرتونو یورې
هر څوک پردي پالي د خپل خبرې هېږي شولې

لارو غربت راغع دولت مينه ئې او خورله
د کور ګاونډ او د بدل خبرې هېږي شولې

د تنهايې چغې خوري شوي په تمامه دنيا
اوسم د اشر او د غوبل خبرې هېږي شولې

گودري شاري شوي منګي مات شو موده او شوله
پکښې د پېغلو د محفل خبرې هېږي شولې

هغه د ګتو ختيو غتي حجري خري کو خې
پکښې د غم بسادي د تل خبرې هېږي شولې

غتې خلقي جګي شملي د پښتنو ورکي شوي
د پښتو نوري داسي سل خبرې هېږي شولي

ستړګې په کوم طرف کېږي کرم چاته او ګورمه
مشران مرء شول د متل خبرې هېږي شولي

توراچه هېږ شو داسي ډېر چې د هېړولو نه وو
خېر دے که تانه د غزل خبرې هېږي شولي

غزل

پېغله پښته ده چې د چا په نام ولاره ده
کبر له زوال ده په اړولي جام ولاره ده

سحر که جادو ده مينه دومره تاثير نه لري
بيا په انتظار کښې په سکني مابنام ولاره ده

ورور به ئې قاتل شي پښتنه رسوائي نه قبله
دا شوه د اجل مرغى په سر د دام ولاره ده

نه مني سوالونه خودداري پکښې راغلي ده
ګوته د ملا شوه په الف او لام ولاره ده

خنگه به تري مخ واروي خنگه به انکار اوکري
مينه د توراج لکه سپورمۍ په بام ولاره ده

غزل

بدحاله ناست ووم مازیگر وہ چې غزل مې لیکه
د ژمی ورخ وہ لوئې اختر وہ چې غزل مې لیکه

د ژمی ورخ وہ او یخ باد وہ او باران وربدو
زما یو زور څادر په سر وہ چې غزل مې لیکه

د قربانی ورخ وہ زمونږه کره غونبه نه وہ
د اوښکو ډک زما نظر وہ چې غزل مې لیکه

نه مې پېسې په جېب کښې وي نه مې جامې بنکلې وي
د ليونې مې حال بترا وہ چې غزل مې لیکه

ما چې مابنام روټۍ خوره نيا مې لاونه پوخ کړے
زړه نه مې یو اللہ خبر وہ چې غزل مې لیکه

پلار مې په جېل کښې ترہ په جېل کښې د غربت دور وہ
ماما زما د ژوند رهبر وہ چې غزل مې لیکه

د هر خه قات وه خو ټوانی راسره بنه نعمت وه
نه مې وطن نه مې تبر وه چې غزل مې لیکه

توراج خاکسار په جار د ستړي ژوند قیصه وکړله
په ډوبېدو د ژمي نمر وه چې غزل مې لیکه

غزل

ستا خالونه بـکلـاـگـانـی ستـا دـ زـوـنـدـ دـی
خـوـ کـتـلـ دـی دـ قـانـونـ حـنـیـ پـابـنـدـ دـی

شـنـهـ طـوـطـیـاـنـ پـهـ شـاهـاـنـهـ مـحـلـ کـښـېـ گـرـخـیـ
بـنـاـپـېـرـکـ جـمـلـهـ شـجـرـ سـرـهـ زـوـرـنـدـ دـی

دـ منـگـیـ خـولـهـ پـهـ بـرـغـوـلـیـ بـانـدـیـ پـتـهـ
ماـشـوـمـانـ اوـدـهـ پـهـ غـبـرـ یـاـ پـهـ مـرـوـنـدـ دـی

دـ حـبـابـ پـهـ سـرـ گـلـانـ کـرـلـےـ نـهـ شـیـ
ماـلـیـارـانـ کـئـیـ هـرـ خـوـمـرـهـ عـقـلـ مـنـدـ دـی

پـرـیـ گـواـهـ دـ دـ عـالـمـ اوـ قـلمـ ژـیـهـ
”دوـهـ رـخـسـارـهـ دـیـ دـوـهـ سـبـبـ دـ شـمـقـنـدـ دـیـ“

داـسـېـ قـدـ وـ قـامـتـ اوـسـ نـيـشـتـهـ تـورـاـجـهـ
چـېـ تـرـ سـدـرـ الـمـنـتـهـیـ پـورـېـ بـلـنـدـ دـیـ

** - دا طرحی کلام د رحمان بابا په مصرعه ليکلے شوئے دے.

چاربېتىبا

او

سندري

سندره

چې لوپته دې بدلوی رنګونه
 زه دې په ژبه اعتبار خنګه اوکړم
 زما د عمر کاروان نه او درېږي
 ستاد وعدې انتظار خنګه اوکړم

ماته یوه کړې بل ته بله   جانانه د اسي کوي خله
 سبا به خاندي راسره وختونه
 په صداقت دې اقرار خنګه اوکړم

عاشقې بې نشي نشه ده   مينه د اوړه کمه نه ده
 چاپېره تاؤ شو رانه سرءا اوړونه
 په سرو لمبو کښې قرار خنګه اوکړم

په تهمت رنګه یاره راشه   زما د زړه په حال اګاه شه
 ورخارو اوکړل په بلو ګلونه
 برېد په سپرلي او بهار خنګه اوکړم

وطن کعبه ده مخ ترې ناوري څوک به خبر د جانان را ووري
 د کانپو سخت دي د خوبانو زړونه
 زه پري زورېږم ازار خنګه اوکرم

پښتو مې ژبه پښتو وايم زه د پښتو مهفلې ستایم
 خواړه خواړه دی د توراج شعرونه
 د حقیقت نه انکار خنګه اوکرم

سندرہ

لگکی خوارہ بادونه ، بنائسته بھار دے
شکر دے بیا دے سپرلے ، وطن گلزار دے

حی پئ خندا خندا ، جونہ د کورہ
تازہ گلو نہ شوکئ ، رپیارہ گورہ
جوہ د حسینو پېغلو ، اورد قطار دے

د هری پېغلي پئ سر ، د گلو شکور وینمه
د خوشحالی ورچی دی ، دور ئی نور وینمه
د رنگا رنگ گلو نو ، موسم تیار دے

پېغلي جورہ جورہ حی ، پئ لار ملگری
پئ سُرکو شوندو وائی ، د خوند سندری
پئ بیابان جورہ شوئے ، مینا بازار دے

رب دی آباد لری ، چری دی وران نئے شي
داخل دی هیخ کله پری ، سپرہ خزان نئے شي
خر گنڈپرے توراج تھ پپن سور نبار دے

سندره

خوک ئې په خبلو نه مړیږي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيمۍږي

زمونږ د کلي په شان کلي په پښتونخواه کښې نشته
لاري کوڅي او به ئې بنسکلي ګردې فضا کښې نشته
خوا کښې ئې غت جيندې بهړي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيمۍږي

زمونږ په کلي کښې نیستي وه خو خوک پري نه وو خفه
څه عجیبه عزیز والي وه بل ئې نیتونه صفا
تاریخ ئې نمر غوندي ځلیږي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيمۍږي

زمونږ د کلي توتان د شاتوتانو نه اوردهه دي
تور کړکړي اینځران د سرو املوکو نه خواړه دي
پري نعمتونه راورېږي
زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيمۍږي

زمونږ د کلي دبوالونه دي په ورخارو بنائسته
 هم د ګنو غت ټلونه بوتي د جارو بنائسته
 توري مچي پکښې بنېږي
 زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

په مانسهره به ئې ورنه کرم ھېږي د کلي خوند دے
 مالم جبه کلام به خه کرم بنه تري زمونږه ژوند دے
 خوشحاله ژوند پکښې تېږي
 زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

زمونږ ددي جيندي مهميان کول طبیبانو جارو
 ورله رائي غت شه خانان د مرضونو دارو
 کبل کښې ئې غوا مېښې څرېږي
 زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

علي خان دلته زېږيدلې زمونږ نېکونو به وي
 دې قبرستان کښې شته ده څلې کوي پري خلق دعوي
 په ګوته نمر کله پتېږي
 زمونږ د کلي او به په نورو کلو تقسيميږي

د هشتندې بره حصه ده د ګنډېږي اړخونه
 هم ئې تاریخ هره کوڅه ده تېر پري بلها مخونه
 قومونه ډېر پکښې اوسيږي
 زمونږ د کلې اوږد په نورو کلو تقسيميږي

زمونږ د کلې اخترونه د محبت نه ډک دي
 دا د توراج خاکسار شعروونه د حقیقت نه ډک دي
 ځکه د سرو په نرخ بدلهږي
 زمونږ د کلې اوږد په نورو کلو تقسيميږي

چارپیته

تھ بھ وفا گوري پئ يار کبپی
 هغه بھ ستا د سر قصاب جور شی
 دھوکه بھ اوکري پئ اعتبار کبپی
 خپله نپکي بھ دی عذاب جور شی

تھ بھ وے دا زما د مینپی يار دے
 هغه بھ بل طرف تھ گام اينپے وي
 د بپی وفاؤ اکثر دغه کار دے
 درته بھ ئپی پت د تگی دام اينپے وي
 پئ او سنو يارانو خہ اعتبار دے
 کئ درته لاس ئپی پئ کلام اينپے وي
 دھوکه ئپی خپڑي پئ روزگار کبپی
 اصلی دلال تری د پنجاب جور شی

اصلی اشنا پئ اصلی غرونو کبپی وي
 پئ بناريyo کبپی خوک وفا نئ کوي
 محبت بعضی بعضی زرونو کبپی وي
 د محبت پئ ئحائے جفا نئ کوي

د چا نظر پردي مالونو کښې وي
 نظر په لوري د عقبي نه کوي
 د سود پرستو په بازار کښې
 د زيان به کله انقلاب جور شې

د زيان عادت نه وه قارون حبيث وه
 چې دشمني ئې د موسى شوله
 راج په عالم کښې د بنائسته بلقيس وه
 په يو کاغذ باندي رضا شوله
 هغه د مصر د بادشاه قميص وه
 چې د رندو سترګو دعا شوله
 چاته سكون اوشي په نار کښې
 د چا د سر قاتل درياب جورشي

د چا ارمان په دي جهان پوره شي
 شوندې ئې بوسه خوري د اوګيو په مينځ کښې
 ډټي په موت د سليمان پوره شي
 همسا ئې ژوند کري د وبنو په مينځ کښې

شداد وي نن به مې ارمان پوره شي
 جنت ته حم د دروازو په مينځ کښې
 روح تري نه لار په لویه لار کښې
 مکان به خنگه په حباب جوره شي

مکان به پاتې شي عقبۍ له به ئې
 مغروفه نه شې په دولت باندي
 ورخ د جزا او د سزا له به ئې
 يقين دي خاص کړه په قيامت باندي
 حساب کتاب له پاک الله له به ئې
توراجه پوئې شه حقیقت باندې
 په خیال قدم اپرده بازار کښې
 خیال به دي هله انتخاب جوره شي

چار پیته

بې ننگه بې وفادلبره دا مې درته سوال دے
زمانه مئه کړه خنگ

په باب د عاشقى کښې تهمتی شوم بد مې حال دے
يم تا پسي ملنگ

په باب د عاشقى کښې مشهور شوم لکه قېس
پري بنه او کړه باور

ستا مينه ماہ جي بني شوه زما د پاره ډېس

بې لم پري مال او سر

اور بل دي اول تيک پري رينا کري لکه ګېس

سرې شونلهې دي صدبر

مزل دي د چار سالي په سر کړئ دي سور شال دے

نن ستا د حوانۍ منگ

مزل مې د چار سالي راته مئه ګوره هلكه

په زړه به شي رنځور

زه يمه د محلت خپلو همزولو کښې ملکه

د خنگ نه مې شه دور
 ته ئې چرته فقیر خان له ياري او ګوره سپکه
 او س پوئې به شې ضرور
 څواني زما خاني ده نن مې دور د جمال ده
 په غاره مې لونګ

څواني به دې تala شې بیا به ډپر او کړي ارمان
 زما په شان به ژاري
 دستور ده د دنيا رائي بهار پسې حزان
 په سوال به هر خه غواړي
 ګړي د ژوندانه تياروي درله چالان
 یو خل به کډه انغارې
 د کبر نه توبه کړه اخړ کبر له زوال ده
 په خوارو کوه ننګ

د کبر په محفل کښې نه کښې نه کبر ژنه یم
 یږېږم د الله نه
 نه زه د بعضې خلقو په شان ياره دروغزنه یم
 ریښتینې یم پخوا نه
 دا ستا په جدايې باندي اشنا ډپره غجمنه یم

جدا گرخي زمانه
 يو ئي او بل راخي ددي دنيا د سرائي مثال ده
 معافي غواړم د جنگ

يو ئي او بل راخي چې کله ده دنيا اباده
 چليږي دا روزگار
 خبر ده پاک الله د پتو زړونو د مراده
 خوک نه دي خبردار
 پرته راته او بده لاره پئه مخکنيٰ د عقبا ده
 کوم به پري رفتار
 ددي نه که مخ اړوم **توراج** وائي وبال ده
 غور خېږم د ګړنگ

چارېته

دا روغ صحت د مرگ نه مخکښې غنيمت اوګنه
دغه ژوندون په دي دنيا د خدائے نعمت اوګنه

دغه ژوندون دے دي ژوندون کښې بد عادت مه کوه
د بدوي خلقو بدکارانو حمایت مه کوه
سپينه جامه کښې د قرآن مخالفت مه کوه
توبه تائب شه خپل غلط کار دي غلط اوګنه

توبه تائب شه د ګناه پېتې په سر مه اوړه
د تنهايی کور له عمل دي د خطر مه اوړه
ورئ د محشر له پردے حق په هیڅ هنر مه اوړه
بیا به خفه ئې د کلام مې نصیحت اوګنه

بیا به خفه ئې د خفگانه خه جورېږي به نه
سوال به کوي خو د الله در کښې قبلېږي به نه
د جهنم ملک په تا باندي ترسېږي به نه
د ئانه نه وېم دا خبره حقیقت اوګنه

د ئان نه نه و بم د الله کلام ګواه د مه په دي
 که خبر او شر رائي بس وايه رب رضا د مه په دي
 ورخ د محشر حقه ده جخت یقين زما د مه په دي
 په ژوندانه باندي ئان مرے د عبرت اوگنه

په ژوندانه الله رضا کړه د خپل ئانه وروره
 رابطه کت که مکمله د شېطانه وروره
 د سفر لاره به دي مخکښې شي اسانه وروره
 قرآن د خبر کتاب د مه دي کښې خپل عزت اوگنه

قرآن رواخله چې خبر شي د حالاتو نه ته
 د زمانې د مخکښې وروستو واقعاتو نه ته
 وائي **توراج** او ساته ئان د شركياتو نه ته
 مرګ ته نزدي شوي رانزدي ورخ د قیامت اوگنه

چار پیته

مخ کښې مې سرخې د جانان سپورو ستغۇ كەمە كە
اوگوره طبىيە چې د خە سره به بىئە شمه

اوگوره طبىيە زما لاس چې پە ما خە اوشۇ
پروت يىمە بې تابه تاب مې نشته دە كېپىمە
زە چې يار تە ژارم راتە اوخاندى چې بىئە اوشۇ
پانە د لالە شوم پە نرى شمال دورپىمە
كودې منترونە تعويذونە مې پە زرە اوشۇ
زە لکە بې مورە ماشوم يار پسى ژرپىمە
ماتە خپلې مىينې د يار مىينە محترمە كە
مخ کښې مې سرخې د جانان سپورو ستغۇ كەمە كە

نشته دە خنگل د اشنا خە باندې اودة شمه
اوگوره طبىيە چې د خە سره به بىئە شمه

نشته د مه ربیار چې مې د یار په حال خبر کړي نن
 تلے نه شم په خپله بېلتانه بند کړې لارې دی
 څوک به سوال جواب زما د خلې اشنا له ورکړي نن
 خوب کښې مې لیدلي لپونۍ سترګې خمارې دی
 اوښکې به مې اوچې څوک د مینې په خادر کړي نن
 سترګې میرات مړې مې د زړه نه وفادارې دی
 پټو مشورو مې د زړګې راوښه طمع کړه
 مخ کښې مې سرخي د جانان سپورو ستغوا کمه کړه

ژارمه په سترګو خو په خوله وئېلے نه شمه
 اوګوره طبیبه چې د څه سره به بنه شمه

ژارمه مدام لکه غلام دغه مې حال د مه
 حال چې د چا بد وي آ به څه په ژوند خوشحاله شي
 زړه مې په چاره د بېلتانه په لاس حلال د مه
 لعل جوهر دي ځار د یار د حسن د جماله شي
 یو ساعت بغېر د یاره هر عاشق ته کال د مه
 کال څه وي عالمه چې پرې اوبد لا د کاله شي

یم په انتظار که چا هونبیار خبره سمه کره
مخکنښی مې سرخی د جانان سپورو ستغوا کمه کره

وینم چې رقیب لکه غریب خوله خوله شمه
اوګوره طبیبه چې د خه سره به بنه شمه

وینم چې غمونه د عقبی راته په غاره دي
تول عمر مې تېر شو د دنیا په ادګانو کښې
شپې د بېلتانه زما په شاره په ويچاره دي
چرته به خوک وي چې به مې یاد کړي دعاګانو کښې
حشر او صراط راته پراته په مخکنښی دواړه دي
رب د کائنات مې دې حساب کړي عابدانو کښې
طمع مې توراج وائي چې قطع د عالمه کره
مخ کښې مې سرخی د جانان سپورو ستغوا کمه کره

غم د اختر ته د حسرت گوته په خله شمه
اوګوره طبیبه چې د خه سره به بنه شمه

چارپیته

کئه دې په توره شپه د سپینې خلې خبر راغعه
زهه به په توره شپه نعرې کرم چې اختر راغعه

زهه به سر زېرے ورکؤم لحاظ منمه اشنا
دغه احسان به د ربیار په ئان ورمه اشنا
په انتظار دې د راتلو لاري خارمه اشنا
د محبت مې په دماغو کښې اثر راغعه

د محبت په ملک کښې کېږي صفتونه زما
په چغو سر دې د مئین زړه پرھونه زما
د غم زده ستړګو نه ځې اوښکې رودونه زما
د پت اواز د جام د حوض کوثر راغعه

د پت اواز غماز د ناز په ساز چېړلے نه ده
عاشق په مينه چا د کلي نه شرلے نه ده
سائل د سپینې خلې په سوال خوبان رتلے نه ده
د يار لمن باندي د ړوند اشنا نظر راغعه

د يار بوسه ئې بىكلىله جنتي شو خلقه
 چې انتظار ئې د دیدار کړو قيمتی شو خلقه
 د شاه غلام د شاه په کور کښې تهمتی شو خلقه
 په بنار د مصر سلطنت د پېغمبر راغعه

په بنار غوغا شوه چې په اور کښې به سبا سوزي
 خليل د رب به په لمبو کښې يک تنها سوزي
 نمود وئيل چې به ئې هډونه خامخا سوزي
 براه راست اور له خبر د رب اکبر راغعه

اور شو ګلزار لکه فردوس کښې چې خليل پروت وي
 په هر یو کار کښې ناز او راز د رب جليل پروت وي
توراجه څوک چې په اسره کښې د وکيل پروت وي
 امداد ئې کېږي خامخا دا مې باور راغعه

چارپیته

لپونی د ډېره خیاله په مخ حال ٻڌي
 ڙوند خراب به کړي د بسکلو عاشقانو
 د رنځور په شانې هر قدم په فال ٻڌي
 فال به مات کړي چې شي مشره د خوبانو

لپونی چې شي رواني زړه مې رېي
 لکه رېي چې مانۍ په زلزله کښې
 خنگه مخکښې چې امام وي وروستو صف ئې
 داسې صف د سوبلو ئې په بنګله کښې
 اور چې بل شي معمولي مثال ئې تپ ئې
 تپ د هجر مې عنوان شو په ډوله کښې
 سري منگولي شاه دپاسه په دٻوال ٻڌي
 په دٻوال ئې رنائي د سرو لبانو

سرې منگلي د بليلې په اترنگو
 په اترنگو باندي سود کوي د شاتو
 سپينه غاره ئې کره ڏکه د لونگو
 د لونگو سره مينه د بناتو
 په محفل کښې مسته ناسته د هڪنگو

د ګرنګو حوا له تلل په ننواتو
عاشقان ورته ډالی د سر او مال ٻڌي
مال په لتو وهی لوئه د شاهانو

عاشقان په يار د سر او ماله تېر وي
نه تېربېري ئې طعام بغير د ياره
عاشق هغه وي چې سود او زيان ئې هېر وي
هېر هغه شي چې شي پاتې د روزگاره
محبت چې ئې د زره حئي چاپير وي
چاپير نه گوري چې خه دي ما دپاره
په پولو بربنده پښې لکه د ډال ٻڌي
ډال په لاس کښې وي اکثر د بهادرانو

په پولو⁺⁺ چې خوک ورخېري زره ئې سوي
سوي زره لره پکار نعم البدل وي
د طبیب سره علاج د بعض نه وي
نه وي حکه چې دا وجه د عمل وي

⁺⁺. د غنو شپول

لکه نډه^{##} چې سینه د امي روی
 داسي روی خون د زړه چې یار ترې بېل وي
 ماشومان د ناز لاسونه په هلال بدې
 هلال نه رائې په لاس د ماشومانو

ماشومان په لاسو نمر سپوبمۍ رانیسي
 هم رانیسي سري سکروتکې د سور اور
 کئه فوجونه د دارا او د بلقيس ئې
 د بلقيس نه هم شو پاتې کلې کور
 کوچ به اوکړي کئه د قول جهان رئيس ئې
 هم رئيس به شي **توراجه** خاک د گور
 شاعران د ژوند په هر اړخ مثال بدې
 د مثال ډکه وپنا د شاعرانو

[#]. ماشوم ته وائي احمد دين طالب هم خپلو چاربېتو کښې دا لفظ ډېر
 استعمال کړئ دے .

چارېته

تا راته کتلی حکه ما درته کتلی دي
 تا اول خندلي روستو ما درته خندلي دي
 تا په دغه سپينه خلئه اقرار د محبت اوکرو
 ما درته اقرار د خپل زړگي د صداقت اوکرو
 پت به درسره پالم کئه تا راسره پت اوکرو
 ولې دي ليلۍ په خمارو سترګو ژړلي دي

ولې حې په خنګ ، نئه کوي ننګ په ما بیمار کنه
 مینې دي ستی کړمه پتنګ په سور انګار کنه
 ناست ئې په پالنګ لکه د ناوي په مقدار کنه
 زلفې دي زبلې په مخ د کورو غورپدلي دي

زلفې دي اور بدې لکه قودې چې د لونګو وي
 کوکې دي سرخي که لکه سري چې په اترنګو وي
 پربوخي د ګرنګه خوک مئبن چې په ګرنګو وي
 سیال بنائي د سیاله سره دا مې اور بدلي دي

سیال چې شي د سیاله سره سره غنچه د ګلو شي
 سترګې هله بسکلې شي چې ستړې په ژړلو شي
 کمه به لا خنګه ګلدسته په بویؤلو شي
 پټې چا غونچې د بوراګانو نه ساتلي دي

پټې سترګې ګرهم د ګونګي په شان عالمه زه
 کم په عشق کښې نه یم د درخو او د ادمه زه
 نوم زما توراج ده د اشنا د غمه مرمه زه
 ځکه مې مصرعي د عاشقۍ په باب لیکلې دي

په سرو لمبو کبنيٽي

قرار خنگه اوکرم

مصنف : عبدالجبار سهل

د كتاب تول حقوقه د مصنف په حق کبنيٽي خوندي دي

پئ سرو لمبو کبنيٽي قرار خنگه اوکرم	د كتاب نوم
عبدالجبار سهل	ليکوالان
قاسم ساگر	كمپوزر
تصور مانپروال	کره کتنه
200	شمېره
300 روپی	بعه
ء 2023	چاپ کال
سید کمپوزنگ ستھر توپیئ (0315-9887887)	چاپ ئاھے

سپبھلے او بناغلے سرے

خُؤ ورئي مخکنبي راله ڏپر گران او خور مشر عبدالجبار
 سهل صبب خپله ناچاپه شاعري چي کمپوز شوي وه چي
 دقام قلم دفتر کنبي راکره وئيل ئي چي دي کنبي اصلاح
 وکره او خپل ليک پري وکره . شاعري مي تري و اخستله
 خه ورئي مي واغستلي خو ٽوله شاعري مي وکتله خه
 بعضي د وزن ، بحر کمه بپشے پکنبي وہ خو نوره په
 مجموعي توگه ڏپره بنه وہ د خپلو احساساتو بي ساخته
 ترجماني وہ . عبدالجبار سهل صبب ڏپر سپبھلے ؛ ڏپر
 مخلص او زره سواندے انسان دے ؛ یو مخيز دے . په
 ڏپرو نه پوهيربي خو صرف په دي پوهيربي چي زما دي
 ملگري خوشحاله وي . د كتاب د چاپ اراده ئي کري ده
 او دا په حقiqت کنبي د خوشحالی خبره وي چي د شاعر
 شاعري د هغه په ڙوندوني چاپ شي . عبدالجبار سهل هم
 دا خواهش ظاهر کرے دے . او الله دي وکري چي دا
 خواهش ئي تكميل ته اورسي . د قام قلم په ملگرو ڏپر د
 زره نه مئبن دے . ماته ئي وئيل چي دا خواهش مي دے

چې د کتاب مخکتنه د قام قلم د سیوری لاندې اوشي. د
قام قلم اجلاس له په کمزوري وجود رائي خودا ئې د
مینې انتها ده. زړه ئې ټوان دے د سپي پري کله کله د
پروفېسر انور علي جان صېب مينه ماته شي. هغه په
غورونو لږ کمزورې دې مشين ئې په جېب کښې وي او
سهل صېب هم د مشين نه بغېر نيمګړې وي. دواړه ډېر
خوارډه مشران دي. ما د سهل صېب شاعري ټکي په ټکي
اوکته بعضې شعرونو کښې ئې ګرانې ټکي په ټکي
دي. چې پوهبدل پري علم غواړي او بعضې شعرونه ئې د
سهل ممتنع غوره نمونې دي. په ساده او اسانو ټکو
کښې ئې ډېرې د کار خبرې کړي دي. شاعري کښې ئې
مختلف صنفونه راوري دي. چې په هغې کښې غزل
نظمونه او چارښتې دي. شاعري ئې د عصري حالاتو
ترجماني کوي. چې حالات خنګه وي نو شاعر هم هغه
شان شاعري اولس له ورکوي. کئه يو خوا پري د معاشرې
د اولسونو اصلاح کېږي نو بل خوا پري د شاعر
کهيتارسس هم اوشي. عبدالجبار سهل صېب د حالاتو
ترجمانه شاعري کړي ده شاعري کښې ئې کئه يو خوا

وعظ او نصیحت شوئے دے . نو بل خوا ئې پکښې
رومانيت هم ئائے پئه ئائے بسکاره کړے دے . د اکثرو
پوهانو دا خیال هم دے چې د شاعري انعکاس هم د
رومانيت نه کيږي . او پئه شاعري کښې چې رومانيت نه
وي . نو لکه بې مالګې طعام . ئکه خو مې بې ساخته دا
شعر خولي له راغلو :

خدایه د مینې کور اباد مې لري
بس دے د جنګ خبرې ډېرې اوشوي

عبدالجبار سهل هم خپل رالړې بدلي احساسات سندري کړي دي
. او پئه اولس ئې وبشلي دي الله دي وکړي چې د عبدالجبار
سهل دا شاعري د اولسونو پئه زړونو باندي د پهې کار او کړي .
پئه اخپره کښې به دا دعا وکرم - چې الله دي ددوی مشرانو
سيورئے زمونږ پئه سرونو لري . آمين

پئه ډېرہ مينه
تصور مانېرو وال
لېکچرار پښتو خانګه
گورنمنټ پوسته ګرجوښتې كالج صوابې

د سهل شاعري ته یوه کنه

عبدالجبار سهل چې دا وخت د شپړو اویاؤ کلونو عمر
 ته رسپډلے دے . ۱۹۴۶ء د خپل زېړون نېټه یادوي .
 لاھور کبنيٰ ئې لسم جماعت پاس کړے دے . د فوځ د
 نوکري نه د پښشي کبدو نه وروستو ئې د عمر زياته
 برخه دوبې اماراتو کبنيٰ تېره کړي ده . د هلكوالۍ نه
 شعر و ادب سره اړیکې لري . بنکلې بنکلې رباعياني
 ليکي . ډېري چاربېتې ورسره خوندي پرتي دي . اوس ئې
 اراده کړي ده چې توراج خاکسار سره یو ځائے په شريکه
 د شاعري کتاب چاپ کړي . عمر چې خومره زياتيرې نو
 تجربه او مشاهده نوره زياتېږي . اولسي شاعري د
 عوامو د مزاج مطابق وي . هیڅ قسمه څه ګنجلکې
 فلسفې پکبنيٰ نه بيانېږي . د اولس زړونو ته براه راست
 اپيل کوي دغه شاعري عوام ډېره خونسوی . بلکې د
 اولس په زړه پوري شاعري ورته وئېلے شي . سهل بابا د
 قام قلم صوابې یو تکره او فعال ممبر دے . د ټولني هر
 اجلas دپاره حاضر وي . ددوی اولسي شاعري او ددوی
 ساده مزاج ددي خبرې غمازي کوي چې ددوی شاعري
 کبنيٰ د موصوف سپېڅلے شخصيت خرګند برېښي . اللہ
 تعالى دې وکړي چې د بابا شاعري د لوستونکيو د مزاج

مطابق وي او لوستونکي سهل بابا په داد او تحسين
ونمانئي.

دакتير اطهر شاه تکور
گورنمنت ڈگري كالج طوطالى بونبر
دسمبر ۲۰۲۳ء

قطعه

نئه لپونے یم نئه مې بنګ خبلي چې نئه پوهېزم
د سرو لمبو د غرغرو مخي له خئه له ورشم

زما ياران په دې گواه شو چې بودا شو سهل
نور د دنيا د نندارو مخي له خئه له ورشم

”عبدالجبار سهل صبف ن او شخصیت“

اجتماعي شعور همپشه پئ لاشعوري طور د ادب نه متاثره کيري حکه خو د يو قام قامي وحدت د ادب نه بغېر نيمگړے نيمه خوا وي . تر کومې چې د يو قام ادب پرمختګ نه وي کړے تر هغې قام هم يو قدم مخکبني نه شي تلے . حکه چې قام پئ زبه قام وي او د ژې نه بغېر يو قام او د قام ادب ژوندې نه شي پاتې کېدې . پئ شلمه پېړۍ کبنيٰ پښتو ادب هم پوره وده کړې ده خو پښتو له چې کوم مقام پکار وه تر هغې ډېرہ وروستو پاتې ده . وجه ئې پښتو ژې سره د سرکار د مېري مور سلوک او د پښتون قام د خپلې ژې نه بې غوري ده . صرف پښتائه شاعران ليکوالان دي چې پئ خپل مخ سرد خپلې مورنۍ ژې پښتو پالنه او سر خنه کوي .

پښتائه ليکوالان شاعران د خپلو ماشومانو د خلې نه نورۍ شوکوي او د خپلې مزدوری پئ پېسوا د پښتو كتابونه چاپ کوي پروګرامونه مشاعري کوي .

داسي ننګيالو ليکوالو ملګرو کبنيٰ عبدالجبار سهل صبب هم دے . چې پئ تبر عمر او ناجوره وجود د پښتو هر پروګرام ته ئان رسوي ؛ شاعري کوي ؛ د خپلو شاعرانو تپوس پښتنه کوي . جبار لالا يو دروند پښتون

دے چپر مبلمه دوست د غم بنادی سرے دے - تر خپله
وسه د بې وسہ شاعرانو ملکگرو مرسته هم کوي او د
پښتو زبې د پالني او روزنې د پاره خپله برخه کار بنئه په
راستي تر سره کوي.

جبار لالا 1946ء کبھی پہ توپی کلی کبھی زبردسلے دے اتمہ پوری سبق ئی خپل کلی توپی کبھی حاصل کرے دے۔ اولسم جماعت امتحان ئی پہ لوئی لاهور کبھی پاس کرے دے۔

شاعري ئې د پىنھلس شپارسو كالو پە عمر كېنىي شروع كېرى ده - جبار لالا وائى چې پە 1960ء كېنىي چې كومە كىشتى ۋوبە شوي وە نو پە دغە حادثە ما پە اول ئ حل دا چاربىتە ليكلى وە.

بېرى وە د كھېل
شوه ۋوبە پە درياب
نن تول عالم ژىپىي ورپىسى كوي ارمان
پە ورخى د طوفان

جبار للا د ژوند زیاته برخه اول په پاک فوج کښې او بیا په متعدده عرب اماراتو کښې تبره کړې ده په دې وجهه ورته په ادبی غونډو او استاذانو سره د ناستې او زدکړې موقع نه ده تر لاسه شوې او د خپل کلام اصلاح ئې هم د

چا استاذ شاعر نه نه ده کړي. جبار للا او لسي شاعر د مه.
 په کلام کښې ئې چاربېتي، غزلې، رباعيانې، شاملې
 دي. د اتمان ګدون بلکه د صوابې په شاعرانو ئې يو
 اوږد نظم ليکلے د چې د صوابې د اکثرو کلو د مرؤ او
 هم عصر و شاعرانو ذکر ئې پکښې کړئ د مه. جبار للا
 په خپلو شعرونو کښې د خپلو خیالاتو او او جذباتو
 اظهار نبئه په ډاډ کړئ د مه. شاعري کښې ئې عشق،
 محبت، هجران، بېلتون، پند و نصیحت، او اسلام
 سره سره د مینې موضوعات بیان کړي دي.

جبار للا د خپلې شاعري په باره کښې وائي!

د ردیف او قافیې نه خبر نه یم
 خه په وزن او سجعې برابر نه یم

دانشور که تنقید کاندي حق جانب دي
 دومره زه د شعرونو ماهر نه یم

فقط ذوق یم په ليکلو مجبور کړئ
 خپله ليکم د سرقې شاعر نه یم

د جبار للا هنې رباعيانې ډېرې مزبداري ليکلي دي په
څلوا رباعيانو کښې ئې ډېر د رنګين خيالاتو اظهار په
ښکلو ټکو کړے دے . د رباعيانو دا شعرونه ئې په فن
پوره د خوند او سوز او سازنه ډک دي .

کار خېر دے پکښې لویه مرتبه ده
که يتيم په سر دې کېښود د شفقت لاس

هیڅ مې طمع د خوش رنګه جانان نه شي
چې به راکاندي په وخت د مصیبت لاس

دا مې واورئ فائده نه وي یارانو کښې
لكه نه وي چې فائده عبس خوارو کښې

د نمر مخو له محفله لري ګرهه
ګبر چې نه شي نور د مینې زولنو کښې

تر مطلبه یاراني دي شومه پوهه
بې مطلبه یاران نشه په دهر کښې

مال دولت چې نئه لري عبدالجباره
وي کمزوره به د هر چا په نظر کښې

جبار للا په عشق کښې د بېلتانه د ناسازو او د معشوقو
د جفا متعلق خه داسي اظهار کوي.

بېلتانه دي اشنا دومره ناقرار کرم
دا د هجر شپه تېربېي سم د کاله

د دیدن لاري دي ډکې د ازغو دي
نه پوهېږمه چې خنگه درشم تاله

اوسم رائخې چې د جبار للا د یو غزل د شعرونو نه
خوندونه واخلو چې د مینې محبت آئينه دار غزل دے -

بنکلیه تا که په مسکي نظر کتلې نه وے
ما به زړګه په یو نظر باندي باېللې نه وے

که د خوبانو دیدنونه په اسانه کېدل
پتنګ به ئان په سرو لمبو باندي سېژلې نه وے

که مينه نه وئے محبت نه وئے دا خیال به نه وئه
عبدالجبار سهل به دا غزل لیکلئے نه وئے

عالمان وائي چې عشق مجازي د عشق حقيقي اولنى
پوري ده او ډېر عاشقان د مجاز په لار حقيقت ته
رسبدلي دي . جبار للا هم چې د بنکلو په ناپائيدار حسن
او جفاګانو پوهه شوئے دے نو د حقيقت په لار روان
شوئے دے لکه چې وائي :

چې په ذكر اموخته د رب غفار شوم
هيله زه په سكون باندي بي سيار شوم

که هر خومره دلبرى مې ژوند کښې اوکړي
وار په وار باندي د دواړو توبه ګار شوم

اکثر زمونې مشران شاعران چې د دنیا نه سترګې پتې
کړي نو ورسه ددوئ شعر و شاعري هم دفن شي . خو
جبار للا په دې حقله خوش قسمته وئه . الله ورله ډېر قابل
او تابعدار بچې عبدالرب ، حامد رحمان ، خالد رحمان ،
محبوب رحمان ، ورکړي دي . بيا په خصوصي توګه د
محبوب رحمان او د خالد رحمان دا خواهش وئه چې

زمونږ د محترم والد صېب دا کتاب ددوی په ژوند چاپ
شي - هيله لرم چې پښتائنه به د عبدالجبار للا او توراج
خاکسار صېب ددي خوندورې اولسي شاعري قدر
اوکړي چې د پښتو جولۍ کښې ئې حصه واچوله.

علي زر خان علي

ستره سپکټر ”ملګري ليکوالان ضلع صوابۍ“

حمد

بې د ستنو دے قائم آسمان د رب
په قدرت سره آباد جهان د رب

چې اللہ په خئ رضا وي هغه کيږي
په ربنتیاو سره اوچت دے شان د رب

چې معمور په کلیمه د الاالله شول
مومنان دې کړي ادا احسان د رب

کافران او مشرکان تول په ژړا شي
په جنت چې شي داخل نبيان د رب

ته به ومومي جنت عبدالجباره
که دې اومنو پوره فرمان د رب

غزل

بې نقابه حقیقت له چې سرشار شي
د بې عېبه صداقت په نېغه لار شي

زءَ به خنگه خوشحالی او خندا وکړم
چې په لار د اختر زما رفتار شي

تئه چې نئه غواړې هغه نئه کېږي خدايه
تئه چې غواړې هغه کېږي ستا اختيار شي

تئه خالق ئې تئه مالک ئې پاکه ربه
د قدرت نه دې مخلوق واړه ناچار شي

ربه دا به دې په ما مهرباني وي
چې د سهل تور لحد دارالقرار شي

د توپې عبدالجباره نېټ بختي ده
چې د ګوتو په بندونو الله شمار شي

غزل

مُتحير دی پئ تا واره کائنات
لوئي احسان دے پئ دنيا دي د حيات

د یوسف ع حسن جلوه ده ستا د حسن
د نمود کسری غرور دي کړلوا مات

صدی تېږي تر حشره به شي تېږي
همسری به دي څوک اونه کړي د ذات

محکومات دي حاکمان کړل پئ هر لوري
سر دي خم کړو د عزی لات ومنات

ستا تخلیق خلق عظیم باندي دے شوې
لوئي یو بحر بیکران د کرامات

معجزه دي د قرآن دنيا ته پېش کړه
منسوخ شو پري انجليل ، زبور ، تورات

ستا مقام د ادراف فهم نه بالا دے
شمار دي نشته په دنيا د احسانات

ڏپر باغيان دي د الله سره په خلا کول
سيئات باندي غالب شو حسنات

څوک چې ستا د پيروي ځنبي محروم دي
بنکاري بر که هغوي لر دي کړي هېبات

زه سهل ستا په در باندي ګدا یم
دا باعث ګنهم د فخر لمحات

غزل

د زړه سوئے مې زیاتېږي نه شو کم
دا هجران راته جورېږي اېټم بم

د مرض علاج مې نه شي داسي بنسکاري
چې خولے مې ګزار په زړگې سم

وه د زړه سره رائه چې سره کښېنو
هېر زما به شي ستا هر جور و ستم

ډېره بنې وه د وصاله خبر نه ووم
چې خبر شوم اوس مې حېي د سترګو نم

د ژوندون طمعه په داسي حال کبني خه وي
بس تبريرېي حېي دې شېري ورځې د غم

اسویلېي به په تحفه کبني ورله ورکرم
د سهل د زړه اربو که شي محکم

غزل

پوهه نه شوم چې په خه دې قصور وار کرم
بې سبیه دې زړګیه زه په دار کرم

دوسټ وئيل خو په خله بل ته ډپر اسان وي
په مفهوم به ئې نا اشنا خه خبردار کرم

افرين مې په دوستۍ د ابراهیم ډار شي
تل تعريف به د افسر امان نوبنار کرم

سر و مال قربان د سهل د هر یاره
خدائے دې نه کړي چې د چا زړګئ ازار کرم

غزل

رب داخل کرم دوباره په امارات
ترک ما کول د اغيارو تعلقات

د غم پيتي که مې سپك يا مې درانه وو
شُکر هزار وومه د الله په هر حالات

د ازمېښت ګھري شوي تېږي وي هر خنگه
وي محکمې تجربې د کمالات

اشنایي د دنيا واره دي فضولي
تېر ژوندون کړئ د الله په احکامات

د مبلغ دعوت به هیڅ کله رد نه کرم
عيان ماته په دي لاره شو نجات

قدردان زه د توپۍ عبدالجبار یم
موجزن لرم په زره کبنيٰ نېک جذبات

غزل

بې قوته مې ثابت شول دست و پا هم
رفتن شو پئ سهاره مې د همسا هم

بل راوري نئ خپليري هر خوک وائي
پاتې نئ شوله نن خپلو کبنيٰ وفا هم

پئ دي لب ژوندون به خه خوک باور کاندي
دي ژوندون سره ترلي ده فنا هم

خان خاني ده د نفتر بازار دے سهل
خوک به خنگه د يو بل شي مسيحا هم

غزل

زه په طمع ته بې غمه گرځبدې
خوب محفل کښې د رقیب مشغول بدې

هره یاري د مخامن ستړګو بازي وي
چېږي شوي په دې باب دي ازمودي

پرواه نشه دا تاثر د زمانې ده
نن یوه او سبا ئې نوري ارادې

د جفا نوم به هرگز خور شوئه نه وئے
د وفا نغمې به هر ځائے غربېدې

که اخلاص ته د هر اشنا احساس وئے
خوبې مبنې به تر سره رسپدې

تونس په ستړګو به د سهل د زړګي نه وئه
که تري نه څخبدې اوښکې بې فائدې

غزل

په تکلیف کښې خوک نه وي غم خوار
په راحت ترې هر بندہ شي هم کنار

دا ستم د زمانې نه دے نور خه دی
ورور د وروره جدا کاندي يار د يار

که ثانی دي د چشمانو ما ليدلے
رقیبان به راته نه وو د سترګو خار

د بېلتون د غمه هر مئین ژړیږي
د زړه په سترګو ژړا کاندي عبدالجبار

غزل

چې هېروي د بل نېکۍ ورته حېران شوم
چې تري خبر ګوته په خله په هغه آن شوم

خلق وائي کري اربونو سره لوبي
په کامرانۍ ئې خپله زه آذلان شوم

په يو د مدد لاس او بل کښې تېړه ورکړه
په دي متل نن قائل په برهان شوم

بوټي پري شنه په قبرستان چې نېکۍ به ئې ياد لرلې
لاس په دعا ورته په تګ د قبرستان شوم

عمر مې قول دے بسر کړے په يارو کښې
نن سپین ریشه سر دننه په ګربوان شوم

ترک ما خوشې يارئ کړے شوم په عېش
زه عبدالجبار شکر ګزار د پاک سبحان شوم

غزل

توره شپه کښې چې غماز سره د بر لار
بنکاري داسي چې حما نه مرور لار

نور اعتبار مې په نمر مخي جانان نه شي
خوب اشنا نه مې د زړه هغه باور لار

تل خزان شو د شهید په رونقونو
خوندور هم د پېبور ګلې ګودر لار

خپل دي نه کرو خپل به ئې نه کړي عبدالجباره
غېر غماز سره چې یار په چل هنر لار

غزل

بې انتها شوه دا گرانۍ واوره جنابه
غريب کله اخستې شي غونبه د قصابه

د گرانۍ جرنده کښې دلپېو اړے ملګرو
دي مهنګایي کړه د هر چا خانه خرابه

نرخنامه د اور په بیعه په رمضان شي
يو نیم خیز شي په بازار کښې هم نایابه

چې بلنه ئې د زړه په انتخاب وي
عکاسي ئې وي عیان د مخ کتابه

نادان کله خه پونتنه د خاصیت کړه
لاس رسوی د غېر موسمه تر عنابه

عامو خاصو ته په ګوته دے عبدالجباره
آبيات د توراج وي ډک د کماله

غزل

خيال ته مه راوله يار دي هغه تله
په بېلتون ئې چې وي زړه تاله داغلے

د بې لوظه اشنا خوک چې اشنائي کړي
وي به هر ځائے په محفل کبنيٰ شرميدلے

د عنکبوت په شان جوروی هر ځائے جائي
داسي يار باندي مې تل لياري توکلے

صورت مه ګوره سيرت ته ئې نظر کړه
که د سيرت کردار ئې وي په تول تللے

زه سهل که د بې وفا ياره خبر وے
ما به خله د زړه کور ته رابللے

غزل

ربنتیا خبره دی کوه بنه په خرگنده
خان ساته د کذب د پلید ګنده

تبر ژوندون که د ایمان په تقاضو کړې
په اخر به ئې ثمر موږی عقل منده

تش په رنګ خو خه سیالی د ګلاب نه شي
محنت چې و نه کړې د بل نه په خو چنده

خه کشش چې د اخلاق په جامه نه وي
هغې محفل ته مه ورجه چې وي بې خوندہ

په مینه ئې زه سهل چې ورله درومم
قدردان لرم ملګري عزت مندہ

غزل

وي پوهه که ناپوهه په قافيٰ
تل بلے شي دانشور د غبر جرگيٰ

ستا د حسن تابنا کبنيٰ ئې زړه راكاري
دا کوم دستور دے ساقۍ ستا د مېخانيٰ

د هجران په کتارو دي زړه غوش مه شه
وي په هجر کبنيٰ بي مثله اندېښنيٰ

عبدالجباره
کره تحفه اخر له جوړه
د دنيا چاري دي تولې بي فائدې

غزل

ولي نه درومې د بنکلې دین په لار ته
مدام اوري د ناصح د خولې گفتار ته

مناسب دي تيارة اخر له اوکړې
خبر ځان چې کړې د شرعې د لار ته

یوه ورخ به دي سفر د دنيا اوشي
په لږ ژوندون مه کوه اعتبار ته

دنيا فاني ده د توپې عبدالجباره
یوه ورخ لار شې د دي په خپل وار ته

غزل

خوښ پرې نه یم د اسلام اباد په محلونو
خوښ پرې نه یم د اسلام اباد په رونقونو

اسلام اباد که وي هر خومره پُر رونقه
بدل به ئې نه کرم د خپل کلي په غرونو

د اما کما توپی کلي ته راغلل
قابض شوي دي په جمله کاروبارونو

توپی کلے دے اوس بنار عبدالجباره
کمره نه لري د بناريبي د سهولتونو

غزل

که په سخته کښې خوک درکړي د راحت لاس
که په حقیقت ئې اوګنه د صداقت لاس

کار خبر دے پکښې لویه مرتبه ده
که د یتیم په سر دې کېښودو د شفقت لاس

هیڅ مې طمع د خوش رنګه جانان نه شي
چې به راکاندي په وخت د مصیبت لاس

خپل مدد زه عبدالجبار د خدايه غواړم
د زاري مې ورته نیولی دي اوچت لاس

غزل

زما واوره فائده نه وي په يارو کښې
لکه نه چې وي فائده عبت خوارو کښې

که دې بنه د وسه کېږي غنيمت دے
بدی نيشته پُر خلوصه په نېکو کښې

د نمر مخو د محفله لري اوسيه
ګبر چې نه شي د مينې په زولنو کښې

ماته اوګوره زه سهل د تويې یم
نوم مې ياد دے د قول اتمان په تپو کښې

غزل

که خوک واخلي د نرخونو لب خه جاج
عيان نرخ به ئې کري د زره بىكلەر دُجاج

بې پوبىتنە اخستنە په بازار شوه
تپوس د نرخ په قسم نه کوي سماج

د ناكام لمن شلولي مونږ د لاسه
سبقت اخلو د يو او بله په رواج

د يار خيالونو سره لوبي کرم په خواب
په سبب دي د رېبار نه يم محتاج

دا منم گرانىي راغلى په دنيا ده
خو اصراف کوي هم د کلى بشار ازواچ

خود د ناكامه ترى روزه كره عبدالجباره
طعم به خه کري خوک لحم او دُجاج

غزل

ربه راولې زما هغه جانان بیا
چې ئې اوکرمه دیدار ئې د چشمان بیا

که تمامه دنیا شته زما پې خه
خو چې بسکل ئې نه کرم هغه سره لبان بیا

د وستي بنه وي چې پر خلوصه وي صادقه
د اصیل یاره مې شه جان ومال قربان بیا

د زړه تاؤ د نظر تنده به ئې شي ماته
سهل که اولیدو یو واري هغه فنان بیا

غزل

د ردیف او قافیې نه خبر نه یم
خه په وزن او سجعې برابر نه یم

دانشور که تنقید کاندي حق جانب دي
زه لا دومره د شعرونو ماهر نه یم

د قام قلم لیکوالو ته سلام مې
او سبدونکه د توپې د باهر نه یم

د ادب په غونډه ما که خوک مطلع کړه
تېز به ګام کرم د هوا طاهر نه یم

د هېواد غونډې ته ورغلې ووم په بلنه
احسان فراموش د یوسفزي ذاکر نه یم

فقط ذوق یم مجبور کړے په لیکلو
خپله لیکم د سرقې شاعر نه یم

د وفا په لټون شومه زه سپین ریشه
څه حاصل د وفا د ګوهر نه یم

بنکلی وولی زړونه په بنو بنکلو
والله زه ئې په خوا او خاطر نه یم

ما پري کري تجربې او تجزې دی
د نمر مخو د وعدو په باور نه یم

دا ليکل د مورني ژې خدمت مې
باور او کړئ په سهل چې غاور نه یم

غزل

ئه ورئه په مخه باندي دي بنه وي
د ژوندون دور کښې ورئ او کله شپه وي

سپرلے بنه وي چې قائم وي په گلونو
د سوزه ډکه د حزان ظالم چې وي

اوښکې کله کړي بسکاره اظهار د مېښې
ليکن دغسې به زړه د چا خفه وي

نصيب کله به د چا د يار وصال شي
پکښې شامل چې د غماز ظالم نښه وي

څه به ټوقي او خندا چا سره او کړې
ډېر غمونه د سهل په زړه پراته وي

عبدالجبار وائي که مال و زر کښې پت يم
خو په زور ساعت مې هر وخت تلوسه وي

غزل

الله ياد په بیماری کښې د بیمار شي
درد وغم کښې ئې بې حده تابعدار شي

پېدا کړي موښ الله یو عبادت له
روزی رسان زموښ پروردگار شي

بې نقابه حقیقت له حاجت نه وي د رېبار
په یادولو ئې که هر یو ګنهګار شي

یو سرشار د محبت له قرار نه وي عبدالجبار
د الله په مست د سهل زړه قرار شي

غزل

نه وي بنه د بي وفاو تعلقات
كه په سمه کښې او سپري يا په سوات

خوشبوئي د وفا يو ګل هم رانه کره
ساتل عبث مې د ګلونو خه باغات

خپله ګرم وومه د سر و ماله تېر ووم
خبر نه وومه د مينې په لغات

د خلوص ډکې اشنايی وي پخوانۍ
وي شيرينې په مثال د قند نبات

خدایه ما د بي وفاو اشنا مه کړې
چې وي کاري د تل کلي شاملات

په خله شکوه زه عبدالجباره د چا نه نه کرم
خو عکاسي له جورؤمه دا رباعيات

غزل

چې د وفا نخښه پېدا نه شوه دلبر کبني
بیا ئې خله ځایؤمه په ځیګر کبني

چې زیست روزگار نه کړي ناچار به شي ناچاره
څه خوشحاله به غریب شي په اختر کبني

تر	مطلوبه	اشنایی	پوهه
بې	مطلوبه	اشنایی	کبني

مال	دولت	چې	نه لري
وي	کمزوره	به د هر چا	په نظر کبني

غزل

بنکاري داسي چي وفا نه وه پکبني
وه لباسي مينه رشتيا نه وه پکبني

سوج مي واخلي چي نظر خو دهوکه نه شو
كه خوبی د يو اشنا نه وه پکبني

پئ حالات مي د گلشن افسوس ظاهر کرو
د ببلل بورا صدا نه وه پکبني

چي تري طمعه دا زما د دلاسي وه
هجه خه د سود وپنا نه وه پکبني

پئ شنو تبغو مي سينه سورى سورى شوه
وي تيارې هر خوا رنا نه وه پکبني

مراومے زره چي د سهل به ئې خوش خرم کرو
د کشش هجه ادا نه وه پکبني

غزل

چې په ذكر اموخته د رب غفار شوم
نو هيله زه په سکون باندي بي سيار شوم

که هر خومره دلبری مې ژوند کبني اوکړي
وار په وار د هره ياره په دار شوم

د مبلغ دعوت وه ماته د مودي نه
حکه زه د نېک دعوت ئې تابعدار شوم

د دنيا دا چاري واره وي فضولي
زه سهل په اغاز ئې د اذكار شوم

غزل

خدايه کله مې اشنا به شي ملګرے
زء د يار او يار زما به شي ملګرے

د ياري به ئې هيچ کله توبه نئ کرم
امېد کرم چې نن سبا به شي ملګرے

کئه تنها چرته کبپی ئې ملګرے گوره
ستا د لارې مشغولا به شي ملګرے

دا ملګري د دنيا نه تنها درومي
تور لحد کبپی خوک پېدا به شي ملګرے

نېک عمل کړه کئه ويرېپې د الله نه
خپل عمل هلتہ کبپی ستا به شي ملګرے

د توپې عبدالجبار ئې سودائي کرم
خوا له کله زما رابه شي ملګرے

غزل

خواله مه ورجه محفل چې وي د بنکلو
شیش ماران ډېر وي اشنا د زړه وي شتلو

دې سرو شونډو انګو ته ئې چې ګورم
ترې شرمیرې هم غنچې غوتۍ د ګلو

هیڅ ترې طمع د وفا هم ذره نه شي
دام ئې اینې په هر ځائے د ګپرولو

خوشبوئي د وفا نه لري **عبدالجباره**
شونډې سري که توري سترګې ئې د کجلو

غزل

چې مې راغلو د زړه کور ته مهمان نوئے
هېر په مینه په کتو شو فنان نوئے

ما وي ولې د حسرت په نګاه ګوري
دء وي ودې موندو بیا یو جانان نوئے

ما وي راز که د يارۍ زمونږ خرګند شي
دء وي شي دي په کم بختو عيان نوئے

ما وي زه به دي د غم پندونه اخلم
دء وي زه دي شوم د سختو دخان نوئے

ما وي سري شونډې دي بنکاري ګلابونه
دء وي دا دي شو د ګلو بستان نوئے

ما وي شونډې دي پیالې دي سهل خبل کړه
دء وي کرم به ئې په لبو سُکران نوئے

غزل

نه پوهېرمه سحر که مازیگر دے
ناقراره مې زړګه اوتر اوتر دے

بلبل زړه مې تمنا کړي د ګلونو
بهار تېر شو د خزان سپړه نمبر دے

دا تسبې په لاس جامه کبنيٰ د شبخانو
دا غماز په ترڅو نیوله پت خنجر دے

خپل غمونه مې هېر کړي د یار غم کبنيٰ
خوب اشنا د سهل بیا هم مرور دے

غزل

وخت وي کله ماسره چې درشم خوا له
غم بسادي په کلی کور کښې شوه محاله

بېلتانه دې اشنا دومره ناقرار کرم
دا د هجر شپه تېرېږي سم د کاله

د دیدن لارې دې ډکې د ازغو دي
نه پوهېرمه چې خنگه درشم تاله

چې د خیال مانۍ کړمه سازه خوا له درشم
په یو "نا" مې کړې اسره قوله ملاله

د کم اصلو د یاری نه مې توبه کړه
باغیچه د زړه مې شوه اصيلو سره نهاله

د غزل صفت ئې حکه زه سهل کرم
هر یو بېت د طوراج وي معمور د کماله

غزل

که ئې رقیب سره یاری وي یار مې نه دے
که ئې مینه بازاری وي یار مې نه دے

چې د راز خبره بل ته مې خرگند کړي
که هر خومره اعتباري وي یار مې نه دے

د سرو شونډو په مُسکا ئې د هوکه نه شوم
که ئې سترګې اثري وي یار مې نه دے

د رقیب او د سهل یاری کړي برغه
بنکلے یار که عصري وي یار مې نه دے

غزل

شپه که د هجران وه اخر تپه شوه سبا شو
ورکې اندېښني شوې چې بنکاره مې دلربا شو

تولې کلې ګل شولې فضا پري شوه رنګينه
وبمې د پسرلي شولې خزان ظالم فنا شو

هر طرف ته غم وه خه اميد د خوشحالۍ نه وه
ګه چې په ګلشن شوم ورک د خياله مې بيدیا شو

ستړګې چې کېمرې جورې د کوم عکس دپاره وي
تیک هغه تصویر دې پکښې وینم رونما شو

رانغې حاجت پکښې رپباره د منت زاري
ووم چې منظر ئې بس په خپله په رضا شو

اوتي بوتي نه دي هر کلې د چا دپاره دے
خه چې دے سهل د یو سهل حق کښې ګویا شو

غزل

هر يو غم دې راپه سر کړو په رقیب تا مې اختر کړو
زهه دې داسې در په در کرم جفا ستا شوه ظالمانه

دا به زهه کله هېرومہ ستا ستم به دریادومه
په زړه داسې دې پرهر کرم نم مې خاخي د چشمانه

غمونه تا په ما انبار کړل فاش دې رازونه په اغيار کړل
لاهو زهه دې په يو بحر کرم دا دې خهه وکړل بې ايمانه

ګیله دې تا نه زما کېږي پرهر دې زړه مې نه رغیبې
زهه سهل دې غم اکثر کرم مستقبل ستا دې شي روښانه

غزل

چې پاک رسول د دنيا لارو څوک به نور پاتې شي
کوچ به اخو وکړي ضرور تانه به کور پاتې شي

خاوند د لوئي قوت الله دے چې زوال نه لري
بل په دنيا کښې به د کوم زور اور زور پاتې شي

مخکښې سختی د قیامت شته په خندا خوب کومه
ارمان به وکړمه پري ډېر چې مې مخ تور پاتې شي

مشال دي بل کره بنه عمل کره پښمانه نه شي
د بد عمل خاوند به هلتہ کښې مخ سپور پاتې شي

جبر د ظلم په مظلوم باندي يکدم تېر شي
سزا د ظلم د ظالم په ذمه پور پاتې شي

ډېر د ګټات ځائے دے يه سهله غفلت اوئه کړي
نېکان به بیا مومي جنت غافل په اور پاتې شي

که څه لیکی زما ملګرو په پښتو کښې لیکی
ښکلې غزلي رباعياني او قطعو کښې لیکی

د اغيار په ژبه خو یو لفظ زمونږ د ژبه نه شي
تحریر ئې څله اخستو په خرڅدو کښې لیکی

محنت پري اوکړئ چې بالا شي په دنيا مو ژبه
سحر ، مانبام او که د وخت په تورو شپو کښې لیکی

کړئ خوري د زړه صدف نه ملغاري ښکلې
مانند سهل که یو شعر په څه ارزو کښې لیکی

ګلونه چې یو ځائے شي هارونه جوروي
دردونه چې یو ځائے شي فريادونه جوروي

په سرو شونډو خندا کړي اشنا مې دے ډېر بنکلے
ډېرہ ماسره وفا کړي زړه زما ئې دے ساتلے
چې په لمسه د غماز شي نو جنګونه جوروي
دردونه چې یو ځائے شي فريادونه جوروي

د بهار ګلونه واره د یار د بنائست زار
دي په سمه او کئه په شاره واره تري نثار
په بنائست د بنکلي حسن بهارونه جوروي
دردونه چې یو ځائے شي فريادونه جوروي

دیدن د یار مدام مزه کړي صبح و شام
صدقه کښې چې ګلفام کړي شونډې په انعام
په لذت د خوربو شونډو چې خوندوونه جوروي
دردونه چې یو ځائے شي فريادونه جوروي

په الفت کښې د خوب یار شوم سر په کندر و شارو
 په فرقت کښې زه **عبدالجبار** شوم وړوند په سترګو دواړو
 د سترګو مې نم خاڅي سېلابونه جورو وي
 دردونه چې یو ټائے شي فريادونه جورو وي

غزل

اختر خو راغعه وعده ستا به وفا کيږي کله
شپه د فراق او بېلتانه به رنما کيږي کله

سجدې زمونږ د الله په در د عاجزی وي مدام
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

د تن وينې دي ګرانې ورونيو زمونږ او چې کړي
وعده د سرکار د ارزاني په ربنتيا کيږي کله

د زړه داغونه د سهول پولۍ او ډکې خلې نيولي
د رب دپاره به دي زړه اشنا نرميږي کله

غزل

راغله ناخاپه پئ توره شپه راغله
دا پئ اودو زلزله چې راغله

کړي تباھي وه پئ ماضي کبنيٰ زلزلې
راياده مې زړګي ته هغه واقعه راغله

الله هم اور پدنکے قبلوونکے دے د توبې زمونږ
کئه پئ صدق مو زمونږ خلې له توبه راغله

ورور د وروره نن بې زاره زه سهل وینم
ورور ته نن د وروره خوړه پېسه راغله

غزل

غونبې د مر ورور خوري په غېبت باندي
شي به ډېر رسوا په اختر باندي

دا به زما برخه وي د چا نه ګيله نه کرم
ليک وي د ازله په هر بخت باندي

د خلقو نه خلاصې به که غوث د زمانې شم
د هغه ټول مې دي بد خواه په حقیقت باندي

ما سهل سره ئې چې وصل کړي قصدا ئې کوم ياري
که جامي پري زما رنګ شي په تهمت باندي

غزل

وينمه ئې پئ سترگو چې اغيار دے ورسه
وگوري ملگرو چې مې يار دے ورسه

زه وايم غماز دے تاسو وايئ چې رقيب دے ستا
دے که هر ظالم خو همکnar دے ورسه

پئ غشو د هجران ويشتل د اشنا نه دي
داسي معلوميري غماز خوار دے ورسه

ولي به ئې صفت د يار او د ياري نه کوي
پئ ياد کبنيٰ ئې چې نوم عبدالجبار دے ورسه

غزل

تصویر د تصور د خیال لیدو سره رائی
یادونه دې خواربې د اسوپلو سره رائی

رايادي مې شوي شونلهې شيرينې د نبات
دردونه مې د زړه یاره شو ډېر زيات
ريبار که درلېږمه نو د ګيلو سره رائی
یادونه دې خواربې د اسوپلو سره رائی

بې غمه یاره ته کوي بسکلې موجونه
دردونه زما زړه ژړا کړي فريادونه
زخمونه مې زړه ستا لیدو سره رائی
یادونه دې خواربې د اسوپلو سره رائی

وائي عبدالجبار چې خوک یار لري خوش رنګ
متاع لري هر رنګ چې وي مئين په ناموس ننګ
ګلونه د وصال بسکلوا غنچو سره رائی
یادونه دې خواربې د اسوپلو سره رائی

غزل

لکه سپرلي کښې چې ګلونه خوند کړه
دا سې زړگې کښې مې داغونه خوند کړه

طبیبه ته پړې مرهم مه لګووه
د زړه سېزلي پړه رونه خوند کړه

چې ستړگې ئې د نشو مدام
د هغې بنکلې ماحفلونه خوند کړه

د زړه په کور کښې چې ما سهل مېلمه کرو
د مېلمه بنکلې مدارونه خوند کړه

غزل

نور دی پري خه لب زرونه ويشتلي دي
چې گوري مې په مړو مړو سترګو ته

در به ئې په رضا کرم ژوبلوې مې زړه
زړه مې کړه ورپوري مړو سترګو ته

جنګ چې وي د سترګو پکښې زړه لږي
زهه به ئې حواله کرم مړو سترګو ته

شي به د سهل پري اخري سلګي
که اوکړي اشاره دي مړو سترګو ته

غزل

په مينه ما چې به کرل هغه ګلونه خه شول
جانانه تا چې به کول هغه لوظونه خه شول

ننگ و ناموس ته دي دلبره زما ونه کتل
تهمت په ما چې لګپدو هغه داغونه خه شول

پکار دي سخته کښې پردي او خپل راغلي نه وو
دا مدام ما چې دي ژړل هغه غمونه خه شول

زه د توپۍ عبدالجبار تانه تپوس کوومه
په تندی تا راته نیول هغه لاسونه خه شول

غزل

دوبی ته مزدوری له هر ناچار راغلے دے
د همزولو د سیالی نه هم مالدار راغلے دے

سمه وي دي ئان لاره د حسرت جولي په لاس
محنت کش کئه هُنر مند ورته معمار راغلے دے

د هر چاته معلومه د دوبی سخته گرمي
ڇبر تنگ ئې د گرمي نه مزدور کار راغلے دے

دا خلق پري غورپري چې راوړئ ئې ده دولت
څوک تري خه خبر دي کئه فرضدار راغلے دے

ووې برخوردار راته ورله لاس ورکول غواړي
په وزت یو ځلمه د کلي انبار راغلے دے

ماوې او به ئې کړې الله خو منډه تړله به سهل او کړي
شهاب په حستونو کئه د مور پلار راغلے دے

غزل

چې نه متع دې پکښې شته او نه تاوان رقیبه
بیلوې خله مې ظالمه ته جانان رقیبه

یار ته هوا کښې محلونه او باغونه بنائي
ولې شوده په گټو وولې ته اسمان رقیبه

ته د تهمت په غونډو ما په عامو خاصو وولې
ڇېر د هوکه باز راته بنسکاره شوې بې ايمان رقیبه

یار خو لاسونه د یاري چې راکړل ما سهل له
په مېرو سر شو اوس شلوه دې گربیان رقیبه

غزل

شپه کنبی چرتہ تلے وی غلا باندی
چا سره مشغول وی مشغولا باندی

ته می خپلولی خڑھ چی می ترک کړل
ودی کرو اغاز نن پئ جفا باندی

ما وی ئان به خاوری تا به کرم ګلشن
د مینې باغ به جوړ کرم پئ وفا باندی

زړه می زړه تسلیم کړئ وئے چې لري به خڑھ وفا
وائې رولمه بیا پئ بې وفا باندی

خپل حسن پرست زړه ته حېران سهل
اوړئ ترې تا زړه دئ پئ رضا باندی

غزل

ولور پري اخلي خوشحاليري پري بنكلي جوروسي
د مكتب دپاره ورته وسوسې جوروسي

د زلفو خيال ئې د چا په زړه چې نه شي
جونې پردي له بنكلي برقعې جوروسي

د غه سبق د نبي پاك ص يو فرمان راکوي
عرب ملکونه ورله سکولونه مدرسي جوروسي

د خونپي نظام په حق کښې نه يم
که د ايمان نيمې حصې له فتنې جوروسي

ترې مې قربان شه په ناموس ئې ارمانونه واره
بې وسی خپله مې گويانه حوصلې جوروسي

کوم دستور د رقابت د اندېښنو ده سهل
کوم دانشور به پري ردیف او قافیې جوروسي

غزل

په اتفاق باندي ملګرو هر کار سر ته رسی
کئه ډلي ډلي شو فائده به غېر بشر ته رسی

راخئي يو موته يو اواز شئ دا نفاق ختم کړئ
د خود غرضو واک دارانو هغه واک ختم کړئ
ورسره ګورو به خبره کئه ډغر ته رسی
کئه ډلي ډلي شو فائده به غېر بشر ته رسی

چې اتفاق زمونږه وي ورونو کامیاب به يو تل
کئه د نفاق په لاره درومو خراب تراب به يو تل
د بي اتفاقۍ ټولي خبې ګورمه شر ته رسی
کئه ډلي ډلي شو فائده به غېر بشر ته رسی

زه عبدالجبار هريو ورکر ته نصیحت کوومه
د پاکې مینې ورورولی ورته منت کوومه
مینه نیشنل سره لرمه غې مې غر ته رسی
کئه ډلي ډلي شو فائده به غېر بشر ته رسی

غزل

ګیلې مې درنه کېږي ستا شکوې مې اورېدلې دی
ته یواخې نه ئې کچه وعدې چې د هر نسلکې دی

د ګلونو جولۍ ډکه که سترګو سترګو کښې مسکع شوې
د فربب داسې حرې د عشق په باب کښې مې لوستلي دی

لا تر اوسمه پوهه نه شوم حقیقت که افسانه ده
د حسرت په میزانه کښې داسې ډېړې ما تللي دی

پلوشې د خپل جمال خوري وري کړي په محفل
زړونه وار خطا کړي اندېښې ئې ما لیدلي دی

سازوی غنچې د ګلو که رابسکي په زمکه کربنې
وايمه په جار ما سهل ترې لاس وينځلي دے

غزل

چرته چې د یار سره د یار خبرې جوړې شي
هله د رقیب او د اغیار خبرې جوړې شي

دوه مئین چې یو ځائے شي وعدې د تلو راتلو او کړي
لارې بیا ساتی د انتظار خبرې جوړې شي

دوه مئبن چې کله مرور د یو او بله شي
بیا پکښې د صلحې د ربیار خبرې جوړې شي

یو بل ته حالونه د خپل زړه او د کور ووائي
تل د دوؤ کم عقلو چې په لار خبرې جوړې شي

زړه د سود پرستو هله ولږي بیا ځی راخي
کوم ځائے چې د نفعې او روزگار خبرې جوړې شي

نه جار اوخي سر لکه پتنګ د اور په سر نيسني
چا سره د سهل چې په جار خبرې جوړې شي

غزل

تور بانهه ئې بىكلى زړونه په حنبل ټولوي
لکه خوک چې دُر نایاب په ډېر چل ټولوي

ډېر اميدونه مې ترلي اشنا تاسره وو
دا ګل شيندلے په رقيب چې دي يو بل ټولوي

که رابرسېره په حالاتو د زړه صدف نه مې شوې
وخت به د مخ نه مې د اوښکو لعلونه تل ټولوي

د بې رُخی ګيلې به خنګه د پردو نه اوکرم
نن ما سهل نه چې خپلوئ لړونه خپل ټولوي

غزل

تصویر د تصور د خیال لیدو سره رائی
یادونه دې خواړه د اسوپلو سره رائی

را یادې مې شوې سرې شونډې شیرینې د نبات
دردونه مې زړه یاره ډېر شو زیات
درلېږم کئه رېبار نو د ګیلو سره رائی
یادونه دې خواړه د اسوپلو سره رائی

بې غمه یاره ته کوي بسکلې موجونه
دردونه زما زړه ژړا کړي فريادونه
دردونه مې د زړه تېزو چپو سره رائی
یادونه دې خواړه تېزو چپو سره رائی

وائي عبدالجبار چې خوک یار لري خوش رنګ
متاع لري هر رنګ کئه وي مئين په ناموس ننګ
ګلونه د وصال بسکلې غنچو سره رائی
یادونه دې خواړه د اسوپلو سره رائی

غزل

اختر راغع وعده ستا به وفا کیږي کله
توره شپه د بېلتانه به رنا کیږي کله

سجدې زمونږ د الله په در د عاجزى وي مدام
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

د شهید شونډې چې د فخر نه مسکۍ وي ماته
خوب کښې ماته یو واري په خندا کیږي کله

د تن وینې وینې دې ګرانۍ ورونو زمونږ اوچې کړې
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

چې بې ګناه ئې محافظه ټافیه سترے کړلو
که کوم دستور په عدالت به سزا کیږي کله

د زړه داغونه به د سهل هم پولی پولی شي
د رب دپاره به اشنا زړه دې نرمیږي کله

غزل

خوبه مې دا پښتو ده مورنۍ ژبه
د وخت د سليمان ۽ ده پخوانۍ ژبه

پت لري نېټګه او بې مثله توريالي
اغيار دي کړي ثابته اريئ ژبه

ټکي د اغيار پکښې پپوست نه کړي
بنکلے خپله وائي افغانۍ ژبه

زه سهل ادب له پري ليکل کووم
د شعر و شاعري ده لرغونۍ ژبه

را پئ زره مي شو د مرحوم سخي صېب سخاوت
دروغ نئه دي واقعه توله مي ليدلې حقيقت

ورومبي سوال ئې د بخښې د الله کرم
رب نصیب دي کړي د مرحوم شیخ مفتر

يو سوالې ئې خوا له راغلو سوال دپاره
موجود خپله ورسره ووم هغه وخت

وي بزرګه خنگه ئې راغلے خبر ما کړه
رب راوسته زما خوا له کوم نوبت

عمر ستا د مزدوری نئه دے ضعيف ئې
الله دي اوکړي پئ تا فضل د رحمت

فقير ووي صاحبه ستا خبره قيمتي ده
پئ ئان کبنيٰ نئه وينم د کار خه قوت

خو زړه مې غواړي چې لور کشره واده کرم
مشري لونه مې واده کړي په شان او شوکت

د هغه ارمان چې یو نه سمه ګور ته
ورله پکار دے د الله مساعدت

دوه ئامن مې د واده نه پس جدا شو
خبر نه ووم د هغوي د رزالت

په پټ لاس شېخ فقير له روپې ورکړې
وې بیا راشه که څه پاتې وي ضرورت

ضعيف واختښې روپې شو په ژرا
غريب دواړه لاسه خدائې ته کړل اوچت

د ماضي مالداره ووم خدايه نن سوالې یم
بخښنه غواړم رتيل سوالې به مې وه عادت

د ماضي امير فقير دي کرم غني خدايه
د صبب په لاس دي پوره کرو زما غایت

شيخ صاحب ورته حيران حيران كاته کړل
مطمئن ډېر شو په خپل مصالحت

واړه کارونه خدایه ستا د حکمت دي
د ماضي مالدار دي کړو په نحوست

شېخ صاحب د خپلې وعدې لاج پوره کړو
دستي ادا ئې کړو د نور سامان قيمت

وې په خوشحالی دي زر خپله لور واده کړه
امېد ساته تل د الله د کرم رحمت

بنکلے هستي په دنيا شته دے عبدالجباره
الله قبول دي کري د مرحوم صېب دا عنایت

خواړه ترې لارل د یاری چې ترابنې پاتې شول
خوبه جانانه د یاری مې خواړه پاتې شول

ته د دهوکو په دام راګبر شوې د غماز د لاسه
د ټکۍ دامونه ئې په مری درته پابنې پاتې شول

شومه حېران چې مخ دې واروؤه د یاری نه زما
څېر مې سوالونه د زاري تاته بانه پاتې شول

زه عبدالجبار به مشغولا ورسره تل کؤمه
که خه مې یادونه د یاری ماته زاره پاتې شول

غزل

ربه په مونډه هغه بنکلے دوران بیا راولې
د خوبو زړونو پرهارونو درمان بیا راولې

د پتیو زړونو حال بنکاره وي ربه تاته زمونږ
ربه قبوله مې دعا کړې محبان بیا راولې

میاشت شروع کېږي د رمضان او بیا د اختر خوشحالې
ربه اختر له زمونږ برخورداران بیا راولې

کله خندا شي د انسان چې ضمير وي خفه
ربه خفگان راخي بیل دوستان بیا راولې

زه د نېوي فضل الرحيم دعا کرم غني خدايه
ربه بندیوان د هندوستان بیا راولې

ڏٻر مي يادٻري وروره ستا بنڪلے جمال
عرصه او شوه ملاقاتونه شو پئ دوپم کال

همپشهه کؤم سوالونه پروردگار نه
چې ڪله شي به غمزده زرهه مي خوشحال

د هغه ورخ به د اختر مي وي ورور جانه
چې نصيب مي دوباره شي ستا وصال

يو غم خپل دوپم ستاسو راسره شو
خور شوم پئ ما هم ده غم جال

پئ دي نن سبا منظر ڙوند مي تپريسي
د راتلو دي کؤم سوالونه د ذوالجلال

نجومي زر ڪره فالونه راله گوره
چې به ٿه رنگه راخيزي زما فال

تر کومې به بندی وي زما ورونه
صحیح راته وئېلے هم نه شب ته حال

زبانی خرچه اورمه تل په غوبو
د جواری غوندي بازي ده اخلي نال

نن یوه خبره اوشي او سبا بله
بپرونه ملکونه واوپلا کړي پرتگال

اثر هیڅ ونه شي په هیڅ چا هم
مظلومان دي راګبر شوي په بد حال

بې درده د دردمند نه خبر نه دي
چې مظلوم شو بې ګناه ورور پائمال

د ارمانی دنيا نه زه وروره مجبور يم
د لفظونو مې کړل ئکه ارسال

هبر لفظونه مې په زړه کښې موجزن دي
بنه به دا وي چې ئې نه کرم زه فعال

زه د نیوی فضل رحیم وايمه غني خدايہ
زر کړي واپس جنګي قېدیان کومه سوال

غزل

بنکلیه تا که په مسکی نظر کتلے نه وے
ما به زړګه په یو نظر باندې بائیلله نه وے

که ماته پته وے چې د تکلیف به ماته رسی
ستاسو د چم په لار به زه هډو راغلے نه وے

که د خوبانو دیدنونه په اسانه کېدل
پتنګ به ځان په سرو لمبو باندې سېزلى نه وے

که تعصب نه وے د مینې تسلسل قائم وے
بیا به منصور د دار په سر باندې ختلے نه وے

زه که مئېن نه وے د خپل کلي په بنکلو باندې
ما به د خپل کلي په لارو کښې ژرلے نه وے

که مینه نه وه محبت نه وه دا خیال به نه وه
عبدالجبار سهل به دا غزل لیکلے نه وے

غزل

اور د بېلتون زړه ته بلېږي ستا پري خه
که په خپل سوي نه پوهېږي ستا پري خه

د غم لمبې د ککرى نه دي تل تر تله اوخي
مئبن زړه پري نه درديږي ستا پري خه

يو مو الله يو مو رسول په صادقی ملګرو
په حق وئبلو مو ژبه نه چلېږي ستا پري خه

چې تصور ئې د شاعر په مقصد نه شي
که په وزن سجعه نه برابرېږي ستا پري خه

په عذابونو کښې غټه عذاب بي اتفاقې وينمه
بي اتفاقې مو ورخ تر ورخ زياتيرېږي ستا پري خه

داغونه د ستم پراته پري د ماضي
نور نوي پري جو پېږي ستا پري خه

يو بنکلے خو خه کري د بې شمپرو دے مسکن مې زره
په زره مې تول بنکلي ځائيږي ستا پري خه

خپل حُسن پرست زره ته زه هم فکر وړه
دے د هر بنکلي زاربوي ستا پري خه

يار او رقيب چې راشي بله کري لمبه د اور
د ډېره تاوه بيا ورتېږي ستا پري خه

ووې د ټوپۍ اشرف په زره جوړ کړه غزل
ما وي زره زما که نن دردېږي ستا پري خه

د حسن جواري کبنيٰ خالونه عبدالجبار وولي
په داؤ بېللو نه خفه کيربي ستا پري خه

غزل

په سخته دي پکار چي يو يار نه رائي
په راحت دي شه کنار چي اغيار نه رائي

تل به زما ناسته د نمر مخو د محفل نه وه
څه اوکرم کم بخت زړه له قرار نه رائي

که وايمه بنامار دے تک به درله درکړي
يقيين دي په وپنا مې په صد بار نه رائي

ما عبدالجبار فضول خوشې ياري اوکړې
نن مرورمه لاسونه خو تېر وار نه رائي

غزل

ورک دې پري د مينې قول خوندونه کړل
فاش چې دې رقیب ته مې رازونه کړل

لوټ شومه اعتبار کښې او چانه ګیله اوکرم
تا چې د غماز په سر ماسره جنگونه کړل

ما وي سر به صدقه کړمه ستا په یارانه کښې
تا خو راته جوړ ډېر فسادونه کړل

مینه مې خپرازه وه تباہ کړه یار ناترسه
سهل په تباھي ئې خود ویرونه کړل

غزل

هر ئائے د ممنوع درته تختى اولگېدى
مئ كەر كەر اورتېك پابندى اولگېدى

شوه جرمانه لس زره هغە هم درهمونو کښې
قېنچى نه كە شوي بچ پە كتارى اولگېدى

خە مې لوفر بولى او خوک وائي جوارگر دى
دھې مې پە لمن د بدنامى اولگېدى

خە دې وە متاع پکښې سەله تنها پاتې شوي
نن تولي دې يارى پە كپرى اولگېدى

غزل

دور نن د پمپ هاووس دے د سیند غاره ویرانه
شوق سره ئلمي نهر ته لامبلو له رائي

جوړه جوړه یاران وينم ، خوا کښې رقيبان وينم
کم بخته غمازيان ئې جنگولو له رائي

نادانان پري نه پوهېږي ، هوبنيارانو ته ئې علم
څه پکښې کم ظرفه زړه لوټلو له رائي

د وفا طلبگارانو ځان تري کناره کړئ
څه پکښې بي فېضه زړه ويستلوا له رائي

د حُسن جواري ده درانه درانه داؤنه اړدي
سهل پکښې کم بخت داؤ بائېللو له رائي

غزل

کوم دې پئ یارو کبنيٰ یو نېکنام اوکتو
نوم چې دې زما پکبنيٰ بدنام اوکتو

د یاري پئ هر یو باب پانې پانې مې دفتر
تش نوم مې د وفا برائے نام اوکتو

خله ئان له سر خوبے نئه لري وفا
بې وفا مې پئ دې باب هر گلفام اوکتو

بنئه مئه کوه بد نشتے خئه بنکلے متل دے دا
دا متل صحیح سهل پئ هر گام اوکتو

غزل

څه مې ترې نه ويستي دي رفو مې هغه دم کړل
واره مې د یو ستني په سُم کړل

پوهه په سرور د بې خودی نه شو
شېخ حکه مېخوار ټول په قسم کړل

د سیالی جذبې ئې دومره شوخي پېدا کړه
په سوچ اخته ئې د ادب بنکلي عالم کړل

دا بې وسه تمنا به زه سهل کرم د پښو لاندې
ما توراج خو تل په یو وپنا نعم کړل

غزل

راشئ او گوري ملکرو حال زما
خوردنوش نه مقرر شو فال زما

پئ سهاره د ڏانگوري مي دے رفتنه
تپز ڪام شو اغستيل محال زما

پئ هر حال شکر گزار یم د الله نه
غفور ، رحيم ، کريم دے ذوالجلال زما

بنئ پوهه زه سهل شوم
متاع نه لري فضول اشغال زما

غزل

لکه مجنون چې به ژړا Ҳان د لېلی کوڅه کښې
رېباره زه هغسي ژارم د اشنا کوڅه کښې

کچکول مې غاره کښې دے ئمه د اشنا کلي ته
خېر د وصال به تري غواړم خامخا کوڅه کښې

خېر دے که نن بې وفا یار په کانو اوویشتمه
زه به ئې په مینه مینه اوژارمه بیا کوڅه کښې

رقیبه مه کوه پېغور د یار کوڅه کښې ژارم
پېغور به وئے که مې ژړل د بل چا کوڅه کښې

ما د اشنا دیدن کاوو مطلب هیڅ نه وه نور
رقیب چې راغه او در بدمه وارخطا کوڅه کښې

عبدالجباره جورې مجنون شوې معلومېږي داسې
چې د وفا او اواز کوي د بې وفا کوڅه کښې

غزل

زره مې پئ دام د اور بل خله نيسې
ماته رسئ د اجل خله نيسې

د محبت غنچه دې ماله راکړه
اشنا زاغونو ته ګل خله نيسې

زه چې راغلے يمه ستا دیدن له
نوراني مخ ته منګل خله نيسې

کبر کوي زوال زر به مومنې
لمبو ته شال د بخمل خله نيسې

پئ تا مئين ګنهگار خو نه يم
پئ سرو لمبو مې ګوګل خله نيسې

ماته د شعر لاري بنبي معلومي
نوبي کوخي د غزل خله نيسبي

سهل د شعر شپارسم پاس کرے
ورته پرچه د اول خله نيسبي

رباعي

مور او پلار چې کړې په غم کښې مبتلا
خدایه مه کړې نالائق اولاد د چا

د پخوانو اولاد زار د شرافته
والدين به ئې ساتل بشکلي رضا

بې يقينه او سنې اولاد ثابت د مه
اغستې نه شي د مور او پلار دعا

نا فرمانه او سنې اولاد اکثر و بینم
او چتوي د والدې نو حیا

بې هنره که ان پرها پخوانې و و
په کردار د او سنو نه و و بالا

په زور زبر ور پسې ما سهل کړل کتب
کړه عیان مې د حقیقت د هغه و پنا

غزل

يو مو الله يو مو رسول يو مو كتاب
پوهه په دې دې شي هر هونبیار جناب

په رنګ د خپلو وینو خبرازه کړي آبيات بنکلي
په بهار د ملغلرو سپوا ئې کړي په شتاب

د ذوق هره نغمه ئې د سپرلي غوندي بنکلا کړه
د ګل سره ئې کړي وصل په مثل د مهتاب

په ادب به ئې وي شيندلې د ګلونو جولۍ ډکې
محرومه تري نه زه ووم اور بدرو ته ئې یم بې تاب

سرپرست ئې دې تېر شوي دانشور د زمانې
دفن ئې شو اشعار یا په پردو کښې د سحاب

همت ئې د ھوانانو صد افسوس په تن اسانو
تېربېي زوند ئې د خananو د مزدور خیال لري بې حساب

تصور د هر شاعر د خپله خیاله وي **عبدالجباره**
كئه ستا خیالونه شي د چا د پښو تُراب

بعد العشاء فارغ النماز

16/10/2023

غزل

دوه لبانه دي خواړه پاسته د قند دي
دوه خدنېن دي رومان د ثمرقند دي

ګلونه د اورخاري رانه ئې غوبنتي دي په مينه
په مسکا مسکا ئې غوبنتي دل پسند دي

د ګلاب په غوڅو خوکو بلبلان هسي چغېږي
په غون غون تري بوراګان واړه سربلند دي

د ګلونو جولي ډکه که ستړگو ستړگو کښې مسکې شي
زړونه وارخطا کړي کشش ئې هنر مند دي

په کليمه د الاالله مسلمان يو ده په صدا
زنګي او ايوبي دواړه تبر شوي جرات مند دي

د اميد رنا ئې ويني په قدرت د پاک سبحان
د لا تقنطو صدا کښې مجاهد ډېر دلېر مند دي

د ژوندون په کشاکش کښې د توحید رنهائي غواړي
په سر تړلي ئې کفونه کس کړي کمرښد دي

د اسرائیل په جارحیت مومن ولې دے خاموشه
امریکه ده په ظاهره او مغرب هم شرپسند دي

طريقي د پېغمبر غواړو جهاد له مو ملا ماته
اېتم بم لړو ملګرو عرب هم دولت مند دي

د مودي مرسته په ډاده اسرائیل سره په ډاكه
مجاهد سرفراز کړي پاک و هابه ستا د فضل ارزومند دي

دعا غواړي مسلمین اللهم النصرنا المجاهدين
بریالۍ کړي فلسطین بد حاله حاجت مند دي

حماس څه تنها نه ده حسب الله پري غوته کېږي
خو د الوتکو د حملو نه بې بسه او بې بند دي

څومره شوخ دي عبدالجباره د ژوند دا بهارونه
چې طالمي د خزان دي نن په ژوند دي

"لوي اختر"

خه به کاندمه په داسي لوي اختر
وينم کور کښې په ماتم هر يو بشر

مسورو خلق خوشحالی د لوي اختر کړي
زما کور کښې لوي واره په چغو سر

سوی زره مې کرو ماتم لا د ملګري
دپاسه راغلو د ورور غم مې لکه غر

متې مې پري ملا مې ماته په مرحوم ورور شوه
په ورونو شپرو کښې بالا وو معتبر

تل به ئې غم لکه د نم په سترګو زه ورووم
هر وخت به ئې یادومه په دعا شام و سحر

جنت الفردوس او مغفرت ئې د الله نه زه سهل غواړم
په حکم لایزل ئې ددنیا اوکرو سفر

نظم "لاہور بنار"

بنکلے به نئے وی د لاہور پئے مثل بنار یو
حسین پئے زندہ دلو دے شاندار یو

درنپی هستی د لاہور زمکھ کبپی دفن دی
پکبپی معروف دے د داتا گنج دربار یو

عدل جهانگیر پئے تاریخ کبپی رنائی کرہ
پئے ٹنگ حاضر شوئے پئے جرس د خمار یو

پپنپور پئے خپل چائے دے پُر رونقہ
د خود کشو نہ ئی بچ نئے دے بازار یو

کراچی کئے د رنائگانو بنار یادبپی
وینئے د گلنگ پکبپی همپش ناتار یو

دا دری بنارہ معروف دی پئے خپل حسن
پپنپونخوا کبپی پپنپور دے مزبدار یو

د خیال پتهلى مې کره بدله ئم لاهور ته
پکښې یادیږي د مغلو باغ شالیمار یو

باغ جناح هم متصل ده د مال روډه سره
شاھي مسجد لري فن د زور ادوار یو

شاھي قلعه او مقبره جهانګير د مغلو نخښې
په پړقا وینئ شیش محل حسن دار یو

د قائدینو غونډه پري شوي په نظریه پاکستان
اوچت بنکاریږي پکښې هغه بشکلے یادگار یو

انار کلی بازار معروف ده معروف تر نه
نوم ژوندې لري د مینې په اعتبار یو

لا انتها ارزان طعامونه د فت پات
گزران بنه پکښې کوئ شي ناچار یو

شہنشاہ عالم وہ تعمیر کرے یاد پئ شالمنی
نوم ژوندے لری د شہنشاہ ہوبنیار یو

د ربنجر زمکہ شارہ وہ بنجرہ
پکبپی جوہ دے د ملت بنکلے مطار یو

ھغہ کیری چی خہ رب تھ وی منظورہ
بی د امر د اللہ نہ کیری کار یو

سرتھ بھ ئی نہ کپی کئہ هر خومرہ دھوکہ مار وی
چا لیدلے دے کامران دھوکہ مار یو

اجر ڈپر ورتھ ملاو شی پئ بدل کبپی
کئہ پونتنی له خوک ورشی د بیمار یو

درپی می ورونه مقیم دی پئ لاہور کبپی
اللہ دی شفاع ورکپی مشر ورور می دے بیمار یو

که د بنا دی و په عزت ورته او کاندي
رابه نشي بهانه به جوړه کړي په تلوار یو

منتظر مې د راتلو ورځي په ګوټو شمار که
ما سهل هم تنگوي دا انتظار یو

وائي لا تر او سه عبدالجبار رانغه چې دا ولې
خبر خو نه دی چې نوکري بنه نه وي د پلار یو

چار پرستجا

چاربئه

راغلے وي دعا له   کئه بلې مدعاله
 چې پتې دې چپلي کړې جماعت نه اړیختوره
 څوک ئې د الله چوره

څوک ئې د الله غله   شه پئه تن دې لمبه بله
 راغلے وي فاتحې له او دې کړله بې ايماني
 لوئې غل ئې لاثاني

لوئې غل ئې بې حسابه   خانه دې شه خرابه
 لږه يره او کړه د دوزخ د هغې اوره
 څوک ئې د الله چوره

غلا کئه ستا عادت دے   دا دې بد علت دے
 صابر پئه خپل نصيب شه وي رزق اسماني
 لوئې غل ئې لاثاني

توبه ګار شه مسلمانه   بىکلې میاشت ده د رمضانه
 عیان اسیر او مزدور ته مې چاربېته شوه في الفوره
 خوک ئې د الله چوره

د مرحوم به غواړو مغفرت   او س په دا ساعت
 مرګئ شته د مې فرید جانه اخربه شو فاني
 لوئې غل ئې لاثاني

د ذري حساب به کېږي   په محشر به تپوس کېږي
 شاکر او سه عبدالجباره کءه الله درکوي سپوره
 خوک ئې د الله چوره

چاربیته

بېرى وە د كھېل
شوه ڏوبه په درياب

ڦاري تول عالم ورپسي کوي ارمان
هغه ورخ وە د طوفان

بېرى وە پوري غاره
وە خلقو ته اولاره

خبر د ځانه نه وە ورته ولار وە عزرائيل
بېرى وە د كھېل

بېرى ئې بوتله په بره
د دوى وە مقرره

چري ته ئې نزدي کړه په شتاب
شوه ڏوبه په درياب

چري ته ئې کړه وراندي
تول ڏوب شول لاندي

ناخاپه يکدم شور شو چم په چم

ورپسي ڦاري تول عالم

شپږ نيمې شلې تنه
 مرهه ډېر دی ژوندي کم
 ساتې دونکه پاک الله ده د ګندف بچ شو زرين خان
 د هغه ورخ وه د طوفان

جمروز شاه وه بنکلے حوان
 صفتئي په جهان
 سړے سخاوي وه د کيا کلي بي حساب
 شوه ډوبه په دریاب

دا میاشت د پشكال
 سهل وائي دا في الحال
 تاريخ کبنيٰ خطا کېږم دغه ورخ وه د منګل
 بېړۍ وه د کهبل

چاربیته

سنټر کښې د ریکروټ   ژوند خرنګه تېږډوي
 ملګرو نن رائئي چې په دې حال مو خبردار کرم
 کارونه درته شمار کرم

بهرتي چې شي کوم حوان   په موج کښې وي روان
 چې ځه نن مې او مونتو د خپل طبی روزگار
 چې شم به رسالدار

شم زربه په عزت   تېږډه بنه راکرو قدرت
 ډرائیور چې رانه جوړ شي بیا زما د خه کمې دے
 خوبلې ئې سمې دے

ډرائیور پرېډه په قلاړه   چې کلرک بهرتي شي یاره
 په زړه کښې ئې دا خیال وي چې تعلیم مې دے او چت
 تل اوسم په عزت

تل اوسم په شادان کورس نه وي دومره ګران
 کارونه دفتری خوازده کړي ما پخوا دي
 پس تلل صرف زما دي

بس صرف رسپدلي دي کرسى کښې کښې ناستل دي
 که خېر وي زربه شمه مالک ګوټه د دفتر
 روان وي ناخبر

روان وي نابلدہ آخر لار شي تر حده
 راشن کښې مېلا و پېري کله کله ورته فروت
 سنتير کښې درېکروت

راشن خه هريو خيز ورکيري په تميز
 خو ورځي ارام وي بیا د تربنګ خائے له ورشي
 خبر نه وي خبر شي

خبر نه وي چې راشي سنتير ورته بلا شي
 وي نوئه نه پوهېږي چې ځما کوم پلاتيون ده
 او یا خه دلته قانون ده

يا خه دي خه به كيري
 هر خه بهو ورته بسکارييري
 د تيربننگ زندگي ئې شروع كامران ضرور شي
 سنتهورته تنور شي

سنته شي ورته اور
 خه به وايمه زه نور
 دومره نه اوزگارييري چې چاسره اوکري خبرې
 پئ زره دنه چغې

د پربه نه اضافي
 بوت پالش ئې وي دستي
 اوشي پري سيقهي چې لے آوت له شئ تيار
 انسپكشن له دصوبدار

راجله صوبدار دے   خبر د عبدالجبار دے
 هرہ شپه چې خبسي د چرسو سيگرت
 سنته کبنيٰ د ريكروت

چاربیته

د پېرى عمر مې تېرېزې باوقاره
 خو مرضونه مې بې سيار شي
 يار خبر کړه د احواله مې رېباره
 یو ورخ به په ما خاورې انبار شي

د هجر شېپې مې زحمتونه وائی
 او توري شېپې مانبامونه وائی
 جنازه اوئي به مې تر مینۍ لاره
 چشم خاص به اشکبار شي
 يار خبر کړه د احواله مې رېباره
 یوه ورخ به په ما خاورې انبار شي

تل ارمانونه د زور وخت کومه
 د خلوص ډک د محبت کومه
 د الله ډېر یم شکر ګزاره
 په ما احسان د پروردګار شي
 يار خبر کړه د احواله مې رېباره
 یو ورخ به په ما خاورې انبار شي

چاته شکوي شکایتونه کولے نه شم
 پردي خپلي فاش کولے نه شم
 صبر دي لویه خزانه کره عبدالجباره
 الله ستا به پرده دار شي
 يار خبر مې د احواله کره رېباره
 یوه ورخ به په ما خاورې انبار شي

چاربيته

اعتبار به ثه اوكرم په چا
 ظلم خو هبر اوشو په ما
 په نه خبره ئې تكرار وکرو
 يار په ياري کبنيٽي داسي کار وکرو

زه ئې په شان د لپونو کرم
 هبر ئې مجبور په اسوبلوکرم
 اوېسکېي خحومه په ژرا باندي
 ظلم خو هبر اوشو په ما باندي

ماته بسكاره پکبنيٽي تيارې
 نن ئې بدلې ارادې
 په ما ئې تک لكه د مار وکرو
 يار په ياري کبنيٽي داسي کار وکرو

ختمه چې يار بسکلي ياري
 په هر اعيار ئې خوشحالې
 تكرې خورمه ورخې رنا باندي
 ظلم خو هبر اوشو په ما باندي

اسویلی	ستري	مې	د	خلپي	لارل
بنکلي	ياران	مې	د	دېرپي	لارل
الله	خبر	چې	چا	راته	ازار
يار	پئ	يارى	کبنيٰ	داسي	كار
وکرو	وکرو				

دغم	چاپو	کبنيٰ	شومه	گبر
پئ	حال	خبر	شو	دوره هپر
ڌيوتي	کوي	ساحل	صراء	باندي
ظلم	خو	هپر	اوشو	پئ ما
باندي				

خبر	د	حالة	مې	ياران	شو
گوته	پئ	خله	واره	حېران	شو
تلقين	د	صبر	ئې	بسيار	وکرو
يار	پئ	يارى	کبنيٰ	داسي	كار
وکرو					

زما	پري	هپر	وہ	اعتماد	
د	بونپر	مسين	مې	شو	راياد
دروغ	ئې	ووې	ستركو	رنا	باندي
ظلم	خو	هپر	اوشو	پئ	ما
باندي					

ما عبدالجبار ته ئې بهانې جوري كېي
ورسره ئې نوري افساني جوري كېي
خە بې شانە ئې كردار وکرو
يار په يارى كبنيٽي داسې كار وکرو

نظم

په نامه د اجتماعیت ، انفرادیت پکښې څلپري
وګورئ ملګرو خصوصیت پکښې څلپري
ادب لري معراج چې ليکوال وي باشعوره
دا مې تجزیه ده اخوت پکښې څلپري
چې ژوندي په بسکلو زړونو جذبه وي د ادب
بيا شان د ادب نه ده چې نفتر پکښې څلپري
د ذوق یوې نغمې مې د سپرلي غوندي آغاز کرو
د تېر شوي شاعرانو وضاحت پکښې څلپري
د زړه په وينو ايښي امانت او اخون ئې بنیادونه
احمد ګل وي دا به ګل شي رنگت پکښې څلپري
احمد دین طالب ئې مهمان د بوکو د ابراهيم خان
اوږده د کال ئې مېلمستيا وه موافقت پکښې څلپري
د قدرت په ګل رنګينو مئین ناصح عبدالمجید وہ
د آبياتو په نګينو نصیحت پکښې څلپري
د آبياتو بسکلو غنچو به ئې د حسن رنائي کړه
د توپې جمشيد مصروف وہ ندرت پکښې څلپري
خوب ژني ارادې به ویښولې د مېنى باران
دانشور وہ رحیم شاه طالب موافقت پکښې څلپري

برا سونه ارمانونه د مینی تائب اوری په زړه
 د آبياتو ئې وړه خوندونه لطافت پکښې څلپري
 د تقوی په بنکلې سجده ګل احمد مينوي فناه شو
 رب ئې نصيب هغه سجده کړه مغفرت پکښې څلپري
 اوچت معراج د شاعري د بزمي مې نه هېږري
 په بابت د افساني ذهانت پکښې څلپري
 د جرس غوندي شور ناكه حيدر زمان به کړه چاربته
 د سوزه ډکه به دردناکه هېبت پکښې څلپري
 اشعارو سره لوبي به د روان وي په ويسنه خواب
 په تړون ئې د چاربتي وانست پکښې څلپري
 ژوندے ادب کښې لري نوم منصور دي الله او بخښي
 زبها ئې دي اشعار لطافت پکښې څلپري
 باسي وړه د خدو خپلو يادې دو په حاجي خپلو
 په محمد الله د غورغشتو غېر سکونت پکښې څلپري
 په سفر تله د بل جهان د مینی ملک حیدر زمان
 هر نفس لره ده فان رحلت پکښې څلپري
 د چاربتو وړه ماهر د ګندف مرحوم شاکر
 ډېر فصيح زبان وړه معاشرت پکښې څلپري
 په ماضي به اور بدې شوړه د رحم دين سالار چاربتي
 ټيون ورپسي اوکړئ صداقت پکښې څلپري

د چاربپتو ذھین استاذ اعوان سردار بهادر وہ
 معروف ڈبر وہ پئہ ہبواں شهرت پکبپی ھلپری
 اشتیاق خاکسار خطائی نہ کرہ بنہ خبر دے د صیغپی نہ
 دستار لری پئہ راس علمیت پکبپی ھلپری
 د گندف اشرف علی مومن درس ورکوی بنہ مطمئن
 مدرس او معلم دے صلاحیت پکبپی ھلپری
 د غمونو قرار ئی دے شبنم کرپی خپلپی اوپنکپی
 د کلابت عاجز معموم دے استقامت پکبپی ھلپری
 د بخشالی دے د مردان او سپری پئہ اتمان
 قاسم دے نر ھوان محنت پکبپی ھلپری
 د قام قلم ڈبر معتبر مانپروال جہان بهادر
 معززہ هم زپور عزت پکبپی ھلپری
 لائق دے د وروری یار بهادر د مانپری
 چاربپتی لیکی د ھوبنیاری وضاحت پکبپی ھلپری
 اشعار لری لکھ گوھر مانپروال تصور
 عظیم دے دانشور لیاقت پکبپی ھلپری
 صفا د زرہ لری زُجاج هم نرم مزاج
 اشعار وائی تل معراج ملائمت پکبپی ھلپری
 وہ مینہ کبپی ئی لذت د شپر شاہ روغانی پئہ محبت
 رب دی نصیب کرپی مغفرت عاقبت پکبپی ھلپری

په کلي نيمه تکره بنئه ده نظامه د پرڊپس نه
 نه د هجر اندېښني شي او نه زحمت پکښې څلېري
 سهپل اوسي که متكنهو کښې خودے مې د زړه په دریچو کښې
 ليدے خونه شي په مودو کښې رفاقت پکښې څلېري
 عبدالله مولوي هم کنه پوال دے ډېر بنسکلے وال دے
 معلم ډېر د کمال دے خدمت پکښې څلېري
 بسمل سبزعلي خان او د پابېنى ځډر زمان
 رب لري دي دوئ په امان ثقافت پکښې څلېري
 ته تلو تلو بنسکلې سپرلي نغارې کړي د ګرمى
 د موسم په تغیر کښې د الله حکمت پکښې څلېري
 د حسرت یوه غنچه د سهپل شوه د خاورو لاندې
 چاپېره خاموشي ده حسرت پکښې څلېري
 شاعران ډېر شته عبدالجباره په ډېرو انبار ده خاوره
 ليکلے ئې نه شي نمبر واره د مُخ قوت پکښې څلېري
 تمنا لري طوفان چې كتاب دي زمونږ خور شي
 بنسکلې ارزو د ميربشر ده منفعت پکښې څلېري
 حال د لپونتوب د ګل محمد جانان ته مه وايئ
 في الحال د سريتوب د سُر ذوقيت پکښې څلېري
 ګاوندي مې نه دے هېر کم عمره دے زېر
 اشعار وائي دلېر جرات پکښې څلېري

غنچې بنکلې د ګلو د بابر جدون په لاس
 دي ئې چاله شوکولي نکھت پکښې ځيلري
 کړي د ګلو غنچې جوري شعر پرې مزين کړي
 ذهانت د عيسۍ خان دهه ذهانت پکښې ځيلري
 مړاوے شوق د شاعري په سبب د مجبوري
 د ګندف جمشید خياط دهه مصروفيت پکښې ځيلري
 چې څه اولیکم د زړه نه نایاب ته ئې تحفه کرم
 وخت قيمتي ماله ډېر راکړي نښه خصلت پکښې ځيلري
 د ګندف شاعر رېحان خوي لري عجب فنان
 رب لري دي په امان شرافت پکښې ځيلري
 طاهره واخله دُر بنه په لاس نعمه په ترنم کړه
 زړګه مې خوش خرم کړه بريست پکښې ځيلري
 د ادب بنکلې ګلفام نياز امين د ګټګرام
 لائق د احترام خورلت پکښې ځيلري
 دا خوک رائي په لاره باده روشه په قلاره
 فضل قيوم دهه په تلواره مشئت پکښې ځيلري
 چې خبر نه دهه د قاعدي د واحد د تشنيې
 جاهل خله تنقید کاندي جهالت پکښې ځيلري
 قائم دائم الله دهه ذي روح کله دائم
 دائم دي فکر اوکړي وحدانيت پکښې ځيلري

لري د ادب غنچې غوتي تاج بهادر تاج د ذرولي
 په کردار د عقلمندي قدامت پکښې ځليلري
 د مرغز مراد او پذير تقرير ئې وي بې نظير
 په اظهار ئې وي جاګير مماثلت پکښې ځليلري
 سپين ريشه مير قادر شاه بې درد که نادر شاه
 خبر پري رپحان شاه ډېر وخت پکښې ځليلري
 تپوس ئې نه کوي جانان د مشفق مير اعظم خان
 ربنتيا وايم په ايمان فرقت پکښې ځليلري
 شپر او مسيين ورک شول تر مطلبه ئې وه ياري
 آصف دي الله تل لري مروت پکښې ځليلري
 پنده خبلې مې دے ملګرم ليکوال هم دے بنکلے
 که مدعو کومه ئې ادب ته معدرت پکښې ځليلري
 د خلوص ليندي په لاس د ادب غشي په ګروت
 غونډه دا د قام قلم سپين نيت پکښې ځليلري
 که د هر ځائې شاعران دي ټول فصيح زبان دي
 صوابي او که مردان د موزونيت پکښې ځليلري
 مراوي هوسونه مې تازه شي چې اورمه طوراج
 هر شعر ئې ډک د کمال وي مسرت پکښې ځليلري
 د آهدې کلي ابراهيم ډار نېک بخته ايماندار
 مدد کاندي د ناچار خدمت پکښې ځليلري

الله لري دي عمر دراز د اسماعيل خيل محمد نواز
 کوومه پري زه ناز وکالت پکښې ځلیبوي
 دي هر چاته په ګوته د فقیر خطاب ملنگ اشعار
 شو خاورې خبر زمان خاورې مدت پکښې ځلیبوي
 د وطن په خره خاوره شیدائي مزدور یادیبوي
 شوه د عمر تقاضه ئې انقلابیت پکښې ځلیبوي
 ملګري ئېتعريف کاندي اورېدلے اسیر مانه دے
 دومرة تري خبر یم صحافت پکښې ځلیبوي
 د پنج منه تر صوابي علي درومي په تعدی
 فائز په پابېنى سیاست پکښې ځلیبوي
 د مرحوم باران پسر زاهد زمان سحر
 اشعار لري ګوهر صدارت پکښې ځلیبوي
 ارادې د پښتون د هري وني د احمد په زره
 درمندي افساني د سوز کيفيت پکښې ځلیبوي
 ليفتينته فضل الرحيم اشعار ئې وو نعيم
 اعلى ئې وء تعليم قabilت پکښې ځلیبوي
 د توپي عظيم الله وه د چاربېتو ئې بشکلا
 بخښنه غوارمه ئې د الله تعزیت پکښې ځلیبوي
 چاربېتي ئې شته ده زنځيرى زرين مجبور د میني
 په کردار د شاعرى فضيلت پکښې ځلیبوي

فضل احمد نه وہ دلگیر په زروبی ئې وہ جاگیر
 د بې وفا یاره ظهیر خلوت پکښې خلیبی
 د کلابت حضرت جمال اشعار ئې وو ډپر د کمال
 هر ذی روح لره زوال اختر پکښې خلیبی
 معروف ډپر وہ بختور د اسماعیله جوشی علی حیدر
 په سبب د یو پسر هجرت پکښې خلیبی
 محب اللہ وہ د جهنډی خلر ئې جور په هدپرې
 وې چاربېتی د مزې نزاکت پکښې خلیبی
 اشعار ئې وو د ټیکر خون د مبنی شاعر اجون
 د هر چا به وہ ممنون حقیقت پکښې خلیبی
 په ګدون لري تربگنى نور محمد وہ د چنى
 وې چاربېتی مړنۍ وجاهت پکښې خلیبی
 وینې وي غوتی د آبياتو په چې کښې
 د زبدې تصور ته پسخیرې د ترنم ذوقیت پکښې خلیبی
 رب لري دي په امان د کنډې خلیل الرحمن
 د ليدو ئې لرم ارمان که ډپر وخت پکښې خلیبی
 کړه اخر له تحفه جوره دنيا ميراته ده عبدالجباره
 منفي شان ددي دنيا دے رحلت پکښې خلیبی

چاربیتہ

”سوال جواب“

تیک	می	د	زرو	مزبدار	دے
پئ	غوندہ	زنه	می	خالونہ	
اوں	می	د	نوی	زوانی	وار دے
اردم	گلونہ	پئ	زلفو	کنبی	
تیک	می	د	زرو	پئ	اوربل کنبی کنه
شعلي	ترپ	خیری	پئ	هر	لور
غمي	می	ایبني	پئ	چارگل	کنبی کنه
پئ	سپينه	پوزہ	می	کرل	سور
ثاني	می	نشته	پئ	کابل	کنبی کنه
صفت	می	کيرپی	لور	پئ	لور
سپينه	سینه	می	بالا	حصار	دے
راحه	سپلونہ	پکنبی	کوه		
تیک	می	د	زرو	مزبدار	دے
پئ	غوندہ	زنه	می	خالونہ	

صنمي	لکه	تخت	دی	سینه	سپينه
عدالت	کومه		پري		زء
صنمي	کره	راته			ليچي
ساعت	دا	اوده	پري		چي
صنمي	شو	راباندي	سخت		عمر
قسمت	په	نه	وہ	مي	راحت
ورک	په	تاپسي	قرار	دے	مي
حالونه	د	زره	درته		وايم
تیک	د	زرو	مزبدار	دے	مي
حالونه	مي	زنہ		غوندہ	پئ

ورک	دی	پئ	ما	پسي	aram	شو	نن
اوسم	مي	سر	کبده	پئ	مرونند		
شیرین	بدن	مي	در	انعام	شو	نن	
بشر	مي	تا	کرلو		خرگند		
خبر	مي	کور	او	کلے	قام	شو	نن
ياري		کوي		دغسي		خوند	
ستا	محبت	کبني	مي	روزگار	دے		
چي	مور	دي	کرم	پئ	وصالونه		
تیک	مي	د	زرو	مزبدار	دے		
پئ	غوندہ						

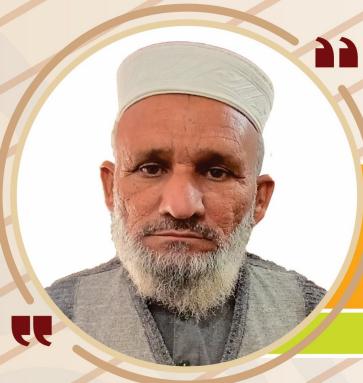
ستا	محبت	باندي	خبر	شومه	زءَ
درنه	خوشحاله	شوم			نادرې
منم	پئ	حقه	دې	دلبر	شومه زءَ
راته	کوه	د	نياز	خبرې	
مور	دې	پئ	سرو	شوندھو	شکر شومه زءَ
کوكې	دلغله	دواره	دې		ملغلې
الله	درکړے	سپين	رخسار	دے	
سترګې	لکه	سرې	دې		لعلونه
تيک	مزبدار	زرو	د	مي	دے
پئ	خالونه	مي	زنہ	غوندھه	

الله	راکړے	سپين	بشر	هلكه	
ثاني	نشته	خاپېرو	مي	کبنيٰ	
سور	د نمر	لکه	پېزوان	هلكه	
بدن	منجره	پئ	پېزوان	مي	
ورکؤم	ستا	ميئه	پئ	هلكه	
خوبنه	تاسره	مېرو	کار	کبنيٰ	
د	عاشقانو	دغه		دے	
چې	کړي	پئ		کلونه	
تيک	زرو	د	مي	مزبدار	
پئ	زنہ	مي		خالونه	

د	عاشقانو	زوندانه	کبنيٰ	ياره
چرتہ	به	رانشي		اسانه
طاعون	مي گپر	شو	لپمانه	کبنيٰ ياره
اوسم	به	رغپرمه	پئ	گرانه
مخ	به	پت	پئ	کفانه
سفر	کؤم	به	د	دنيا
عبدالجبار	ترې	پئ	رفтар	دے
ڈبہ	به	ئې	پاتې	مثالونه
تیک	مي	د	زرو	مزبدار
پئ	غونډہ	زنه		خالونه
	مي			

په تا مئین گنهگار خونه يم
په سرولمو مې گوګل څله نيسې

عبدالجبار سصل

توراج خاکسار

د تسلی او مصلحت جانان مې خاؤرو له لار
خالقه چاته د خپل ستړی ژوند قیصه او کرمه

خپروفونکي: سید کمپوزنگ سنتر ټوبی

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library